

Original Article

Investigating Psychometric Properties of the Persian Version of the Couple Interaction Pattern Scale

Mahtab Barkhordari^{✉1}, Hossein Ghamari kivi²

¹ Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran

² Department of Counseling, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabili, Iran.

Received: 2024/10/21

Revised: 2025/08/17

Accepted: 2025/08/18

DOI: 10.48308/jfr.2025.237308.1840

Highlights

- The Persian version of the Couple Interaction Pattern Scale (CIPS) demonstrates satisfactory reliability and validity in the Iranian sample, and its five-factor structure is confirmed.
- The "Hostile-Dominant/Friendly-Submissive" interaction pattern, specific to collectivist cultures, is also valid in the Iranian population and shows positive correlations with relationship quality and constructive communication.
- The Persian version of this scale is a valid and reliable tool for assessing couple interaction patterns within the Iranian cultural context, applicable for both research purposes and counseling interventions.

Extended Abstract

Introduction: The present study aimed to examine the psychometric properties of the Persian version of the Couple Interaction Pattern Scale (CIPS). The family is recognized as the most fundamental social institution, playing a crucial role in maintaining and promoting individuals' psychological and social well-being. This institution, as the primary social unit, not only provides the foundation for individual growth and development but also plays a key role in shaping communication skills and interpersonal interactions among its members. Within this context, the quality of marital interactions, as the core of family functioning, directly influences both individual and family outcomes and can either facilitate relational growth or contribute to interpersonal conflict. Research indicates that how couples interact during daily challenges and stressful situations is a significant predictor of marital stability and satisfaction. Therefore, the couple interaction pattern, defined as the manner in which spouses exchange emotions, thoughts, and behaviors, constitutes a key indicator for understanding the dynamics of marital relationships. This pattern demonstrates how different interaction styles can affect the quality of marital relations. Constructive interactions characterized by respect, empathy, and problem-solving have been associated with higher marital satisfaction, whereas maladaptive interactions, such as criticism, avoidance, or aggression, can lead to conflict and dissatisfaction. Validating this instrument can provide researchers and clinicians with a comprehensive and reliable tool to accurately assess and understand the dynamic interaction patterns of couples, thereby playing a crucial role in guiding both research and therapeutic interventions."

Method: The present study was a descriptive-correlational research with a focus on scale validation. The statistical population comprised all married individuals residing in Holeilan city in 2024. From this population, 500 participants were selected using a convenience sampling method and were invited to complete the Couple Interaction Pattern Scale, the Perceived Relationship Quality Components Questionnaire, the Communication Patterns Questionnaire, and the Marital Instability Index via domestic (Eitaa and Bale) and international (Telegram and Instagram) messaging platforms. Out of the 500 completed questionnaires, 15 were excluded due to not meeting the study criteria, leaving a final sample of 485 questionnaires for analysis. Confirmatory factor analysis (CFA), convergent validity, discriminant validity, and concurrent validity were employed to

examine construct validity, while internal consistency was assessed using Cronbach's alpha and McDonald's omega coefficients to evaluate reliability.

Finding:Reliability: The findings indicated that the internal consistency of the subscales of the Couple Interaction Pattern Scale was satisfactory. Cronbach's alpha coefficients for the Friendly Complementary, Hostile Complementary, Mutual Hostile-Dominant, Hostile-Dominant/Friendly-Submissive, and Friendly-Dominant/Hostile-Submissive factors were 0.81, 0.80, 0.70, 0.72, and 0.85, respectively, demonstrating acceptable internal consistency. Convergent validity analyses revealed that the Hostile-Dominant/Friendly-Submissive and Friendly Complementary patterns were positively and significantly correlated with the subscales of Mutual Constructive Communication and all dimensions of Relationship Quality (satisfaction, commitment, intimacy, trust, sexual passion, and love) and negatively correlated with Mutual Avoidance Communication, Demand/Withdrawal, and Marital Instability. In contrast, the subscales of Hostile Complementary, Mutual Hostile-Dominant, and Friendly-Dominant/Hostile-Submissive were positively and significantly correlated with Mutual Avoidance Communication, Demand/Withdrawal, and Marital Instability, and negatively correlated with Mutual Constructive Communication and all dimensions of relationship quality. These results demonstrate good convergent and discriminant validity of the scale. The highest correlation was observed between intimacy and satisfaction ($r = 0.85$, $p < 0.01$), whereas the lowest correlation was found between commitment and mutual avoidance communication ($r = -0.09$, $p < 0.05$). Confirmatory factor analysis indicated that the five-factor structure of the questionnaire demonstrated a good fit. The model fit indices were as follows: $\chi^2/df = 1.869$, RMSEA = 0.042, CFI = 0.95, TLI = 0.94, IFI = 0.95, and GFI = 0.92, all of which indicate an acceptable fit of the model to the Iranian sample data. The removal of item 14, which had a factor loading below 0.30, further improved the fit indices. These findings suggest that the five factors of the questionnaire can be measured independently and distinctly, and that the instrument's structure is valid within the Iranian context. Overall, the findings suggest that the Couple Interaction Pattern Scale exhibits satisfactory reliability and validity in the Iranian married population.

Conclusion: The findings of the study indicated that the five-factor structure of the Couple Interaction Pattern Scale, despite being originally developed in a culturally different context (China), demonstrated satisfactory validity and reliability in the Iranian population with minimal modifications (i.e., deletion of item 14 due to a factor loading below 0.30). Confirmatory factor analysis at the first-order level supported the existence of five distinct factors and an acceptable model fit. These factors included Friendly Complementary, Hostile Complementary, Mutual Hostile-Dominant, Hostile-Dominant/Friendly-Submissive, and Friendly-Dominant/Hostile-Submissive patterns. The results further revealed that the Hostile-Dominant/Friendly-Submissive pattern, initially developed based on cultural context, also exhibited high validity in the Iranian population and was positively and significantly associated with indicators of relationship quality and constructive communication. This suggests that responding to a partner's hostile or dominant behavior with a friendly and submissive response reflects culturally congruent adaptive behaviors and the collectivist orientation in marital interactions. Finally, these findings not only confirm the cross-cultural applicability of the scale but also highlight fundamental psychological overlaps in couples' interaction patterns across collectivist cultures. Based on the results, the Persian version of the Couple Interaction Pattern Scale (2024) can be considered a valid and reliable instrument for assessing interaction patterns among married couples in Iran, and it may be effectively employed in both research and counseling interventions.

Keywords: Couple Interaction Pattern, Construct Validity, Factor Structure, Reliability.

How to cite: Barkhordari, M. and Ghamari kivi, J. H. (2025). Investigating Primary Psychometric Properties of the Persian Version of the Couple Interaction Pattern Scale. *Journal of Family Research*, 21(4), 55-79. doi: 10.48308/jfr.2025.237308.1840

✉Corresponding Author Email Address: mahtabbarkhordari@gmail.com

مقاله پژوهشی

بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه الگوی تعاملی زوجین

مهتاب برخوردار[✉]، حسین قمری کیوی^۲

۱. گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران
۲. گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۷/۳۰ دریافت نسخه اصلاح‌شده: ۱۴۰۴/۰۵/۲۶ پذیرش مقاله: ۱۴۰۴/۰۵/۲۷

DOI: 10.48308/jfr.2025.237308.1840

نکات برجسته

- پرسشنامه الگوی تعاملی زوجین (CIPS) در نمونه ایرانی از پایایی و روایی مطلوبی برخوردار است و ساختار عاملی پنج‌بعدی آن تأیید شد.
- الگوی تعاملی «خصمانه-مسلط/دوستانه-مطیع» که ویژه فرهنگ‌های جمع‌گرا است، در جامعه ایرانی نیز معتبر است و با کیفیت رابطه و ارتباط سازنده همبستگی مثبت دارد.
- نسخه فارسی این پرسشنامه ابزاری معتبر و قابل اعتماد برای سنجش الگوهای تعاملی زوجین در بافت فرهنگی ایران، هم در پژوهش‌ها و هم در مداخلات مشاوره‌ای، محسوب می‌شود.

چکیده

هدف این پژوهش بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه الگوی تعاملی زوجین بود. روش پژوهش توصیفی - همبستگی و جامعه آماری شامل افراد متأهل شهرستان هلیلان در سال ۱۴۰۳ بود که از بین آن‌ها ۵۰۰ نفر به‌روش در دسترس انتخاب شدند و به پرسش‌نامه الگوی تعاملی زوجین، پرسش‌نامه کیفیت رابطه، الگوهای ارتباطی و پرسش‌نامه بی‌ثباتی ازدواج پاسخ دادند. از تحلیل عاملی تأییدی، روایی همگرا، واگرا و روایی هم‌زمان برای بررسی روایی و از ضریب الفای کرونباخ برای بررسی پایایی استفاده شد. پایایی عامل‌های الگوی مکمل دوستانه، مکمل خصمانه، خصمانه-مسلط متقابل، خصمانه-مسلط / دوستانه-مطیع و دوستانه-مسلط / خصمانه-مطیع ۰/۸۱، ۰/۸۰، ۰/۷۰، ۰/۷۲ و ۰/۸۵ به دست آمد. به‌عنوان شاخص روایی، همبستگی الگوی خصمانه-مسلط / دوستانه-مطیع و الگوی مکمل دوستانه با خرده مقیاس ارتباط سازنده متقابل و تمامی ابعاد کیفیت رابطه، مثبت و معنادار و با الگوی ارتباط اجتناب متقابل و ارتباط توقع / کناره‌گیری و بی‌ثباتی ازدواج منفی و معنادار بود. همبستگی عامل‌های مکمل خصمانه، خصمانه-مسلط متقابل و الگوی دوستانه-مسلط / خصمانه-مطیع با خرده مقیاس‌های ارتباط اجتنابی متقابل و خرده مقیاس ارتباط توقع / کناره‌گیری و بی‌ثباتی ازدواج مثبت و معنادار و با ارتباط سازنده متقابل و تمامی ابعاد کیفیت رابطه منفی و معنادار به دست آمد که روایی همگرا و واگرای خوبی را نشان داد. نتایج پژوهش نشان داد مقیاس الگوی تعاملی زوجین از روایی و پایایی مناسب در جامعه ایرانی برخوردار است.

کلیدواژه‌ها: الگوی تعاملی زوجین، پایایی، روایی، ساختار عاملی

استناد به این مقاله: برخوردار، م. و قمری کیوی، ح. (۱۴۰۴). بررسی مقدماتی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه الگوی تعاملی زوجین. خانواده پژوهی، ۲۱(۴)، ۵۵-۷۹. doi: 10.48308/jfr.2025.237308.1840

✉ نویسنده مسئول: mahtabbarkhordari@gmail.com

مقدمه

نهاد ازدواج، یک نهاد زنده و حیاتی در جامعه است که پایداری و سلامت آن نقش بسیار مهمی در حفظ سلامت فرد و جامعه ایفا می‌کند. جامعه سالم از ارتباطات سالم و زوج‌های بالنده شکل می‌گیرد (تورن تون، ویل موت، ریچاردسون و هادسپیت^۱، ۲۰۲۳). وقتی ازدواج پایدار و رضایت‌بخش باشد، همسران زندگی سالم‌تر، با بهزیستی عاطفی بیشتر و طولانی‌تری تجربه می‌کنند. (آنانچنکووا و دوبروولسکایا^۲، ۲۰۲۵). با این حال، افزایش نرخ طلاق نشان می‌دهد که حفظ ارتباط اولیه و خوش‌بینی که در اوایل ازدواج هست، برای بسیاری از زوجها سخت است و این روند موجب کاهش تدریجی رضایت زناشویی در طول زمان شود (بوهلر و اولریچ^۳، ۲۰۲۵). هنگامی که بنیان رابطه زناشویی متزلزل می‌شود، سایر ارکان ازدواج نیز در معرض خطر قرار می‌گیرند. یکی از مهم‌ترین عواملی که باعث بروز این تزلزل می‌شود، ناهماهنگی بین انتظارات زناشویی و واقعیت‌ها، همراه با مشکلات ارتباطی است که محرک‌های اصلی طلاق شناخته می‌شوند. این امر اهمیت ارتباط مؤثر را در جلوگیری از فروپاشی خانواده برجسته می‌کند (منوکورو^۴، ۲۰۲۴). در واقع جرقه تعارضات بین زن و شوهر زمانی زده می‌شود که یکی یا هر دو آن‌ها نتوانند به‌خوبی با هم تعامل کنند (ارسیاد و جعفر^۵، ۲۰۲۵). از این رو الگوهای تعاملی مؤثر همواره به‌عنوان یک عنصر اساسی برای ثبات زناشویی شناخته می‌شود. زوج‌هایی که ارتباط صمیمی و صادقانه با هم دارند، رضایت بیشتری را تجربه کرده و با تعارضات کمتری مواجه می‌شوند (هرلمبرگ^۶، ۲۰۲۴). تعامل سازنده، نه تنها پیوند میان همسران را تقویت می‌کند، بلکه باعث می‌شود در هنگام بروز چالش‌ها و تعارضات، روابطشان را مدیریت کرده و بیشتر احساس صمیمیت کنند (مار تیره، ریس، فلت و هوانگ^۷، ۲۰۲۵).

مطالعات نشان می‌دهد که زوج‌های آشفته اغلب الگوی ارتباطی ناسازگارانه‌ای مانند الگوهای تقاضا - کناره‌گیری را به کار می‌گیرند که با رضایت کمتر و پریشانی عاطفی و ناراضیاتی بیشتری همراه است (حافظ، لونا و نواز^۸، ۲۰۲۴). علاوه بر این، کیفیت تعامل زوجین با تداوم رابطه زناشویی ارتباط دارد؛ هرچه میزان تعامل مؤثر، فعالیت و سرگرمی مشترک و اوقات فراغت افزایش یابد، احساس خوشبختی و رضایت زناشویی نیز بیشتر می‌شود.

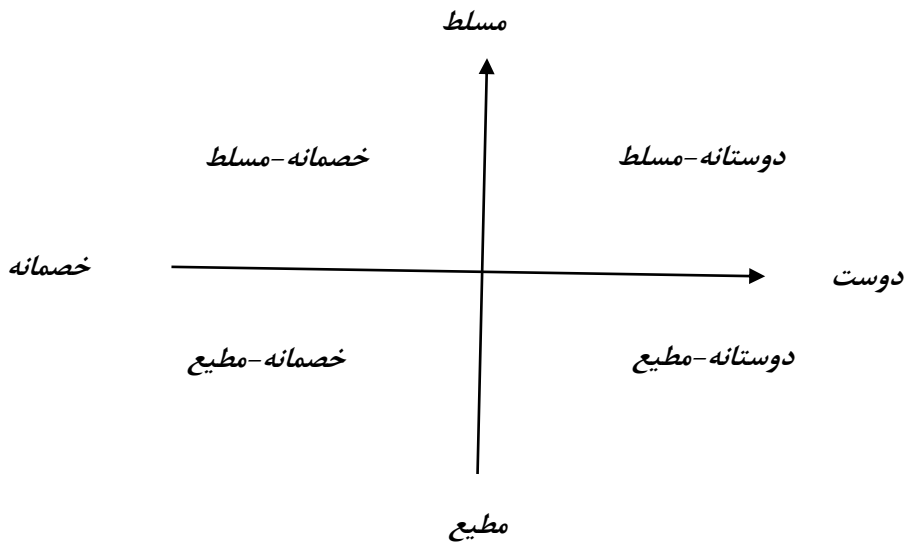
به دلیل اهمیت تعاملات زناشویی در کیفیت و پایداری ازدواج، در اواسط دهه ۱۹۵۰، پژوهشگران به مطالعه پویایی‌ای موجود در تعاملات زناشویی پرداختند. در همین راستا، «مفهوم الگوهای تعاملی زوجین» مطرح شد که در مقایسه با تعاملات فردی، دید گسترده‌تر و جامع‌تری از تعاملات زوجین را نشان می‌دهد (وانگ و چنگ^۹، ۲۰۲۳). نظریه‌ها و مطالعات متعددی بر اهمیت تعاملات زوجین در تأثیرگذاری بر کیفیت زناشویی تأکید کرده‌اند (رن، ۲۰۲۵؛ سیداپا و ردی^{۱۰}، ۲۰۲۵ و کو^{۱۱}، ۲۰۲۴). این تعاملات نه تنها بر وضعیت فعلی رابطه تأثیر می‌گذارند، بلکه اثرات طولانی‌مدتی نیز دارند که در طول دهه‌ها ادامه می‌یابد (رن، لو، چنگ، وو، و انگ و هان^{۱۲}، ۲۰۲۵). برای درک بهتر ماهیت دوسویه تعاملات زوجین، تمرکز بر الگوی تعامل زوجین (CIP) ضروری است. این الگو به‌عنوان «توالی منظم و مکرر و متقابل رفتارها در تعاملات زوجین» تعریف می‌شود؛ به این صورت که رفتار یکی از طرفین، واکنش خاصی را در طرف دیگر برمی‌انگیزد (فانگ، چن، تونگ، گائو، ژانگ و

لی^{۱۳}، ۲۰۲۴). باوجود اهمیت بالای الگوی تعامل زوجین در تحلیل و بررسی روابط زناشویی، مطالعات تجربی در مورد آن نسبتاً محدود بوده‌اند و نیازمند توجه و پژوهش بیشتر است.

پژوهش‌های پیشین عمدتاً برای فهم و توصیف تعاملات زوجین از روش‌های مشاهده‌ای استفاده می‌کردند (گاتمن و نوتاریوس، ۲۰۰۰ به نقل از فانگ و همکاران، ۲۰۲۴). اگرچه این رویکرد بیش از پنج دهه در حوزه مطالعات روابط نزدیک کاربرد گسترده‌ای داشته و تحلیل دقیق تعاملات رفتاری زوجین را فراهم کرده، اما ماهیتی زمان‌بر، پرهزینه و نیازمند تخصص بالا دارد که استفاده از این روش را در مطالعات گسترده و محیط‌های بالینی کمتر کاربردی می‌سازد (ویلیامسون^{۱۴}، ۲۰۲۵). در پاسخ به این چالش، ابزارهای خودگزارشی می‌توانند به‌عنوان روشی مکمل، جایگزین مناسبی برای سنجش تعاملات زوجین باشند. این روش مزایای متعددی از جمله غیر مداخله‌گر بودن (اکاپو و بولت^{۱۵}، ۲۰۲۵)، صرفه‌جویی اقتصادی (یاهو^{۱۶}، ۲۰۲۵) و توانایی استخراج اطلاعات حساسی را دارند که شرکت‌کنندگان مایل نباشند به‌صورت مستقیم با درمانگر در میان بگذارند. (کومار، ۲۰۲۵). به‌عنوان مثال، می‌توان از افراد خواست که گزارش دهند که شریک زندگی‌شان چند وقت یک‌بار به رفتارهای دوستانه آن‌ها با رفتارهای محبت‌آمیز مشابه پاسخ می‌دهد؛ بنابراین جهت پاسخ‌گویی به نیازهای موجود در حیطه پژوهش و مداخله‌های بالینی، توسعه یک معیار خودگزارشی مبتنی بر نظریه برای ارزیابی الگوی تعاملی زوجین امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر تلقی می‌شود. در این پژوهش، به‌منظور بررسی روایی همگرا و واگرایی نسخه فارسی پرسش‌نامه الگوی تعاملی زوجین (CIPS)، از چهار ابزار روان‌سنجی بهره گرفته شد که در مطالعه اصلی فانگ و همکاران (۲۰۲۴) نیز مورد استفاده قرار گرفته‌اند. این ابزارها عبارت‌اند از: پرسش‌نامه کیفیت رابطه، پرسش‌نامه الگوهای ارتباطی، مقیاس بی‌ثباتی ازدواج (مشتق‌شده از مقیاس زوجی انریچ)، و پرسش‌نامه الگوهای ارتباطی کریستن سن و سالوی^{۱۷} (CPQ). انتخاب این ابزارها باهدف پوشش جامع ابعاد مثبت و منفی تعاملات زوجین صورت گرفت؛ به‌گونه‌ای که پرسش‌نامه کیفیت رابطه، به‌خوبی ابعاد مثبت تعامل (مانند صمیمیت، اعتماد، تعهد، شور جنسی و رضایت) را می‌سنجد و مقیاس‌های بی‌ثباتی ازدواج و ابزارهای مربوط به الگوهای تعاملی منفی (مانند اجتناب و کناره‌گیری) نیز امکان تحلیل مؤلفه‌های منفی تعامل را برای ارزیابی روایی واگرا فراهم می‌سازند. علاوه بر این، از آنجاکه ابزارهای انتخاب‌شده در مقاله مرجع نیز به کار گرفته شده‌اند و نسخه‌های فارسی آن‌ها با روایی و پایایی مناسب در جامعه ایرانی استفاده شده است، ترکیب آن‌ها در این مطالعه، چارچوبی مفهومی و تجربی برای سنجش ابعاد مختلف تعاملات زوجین در بستر الگوی تعاملی فراهم ساخت. شایان‌ذکر است که کریستنسن و سالوی (۱۹۸۴) اولین تلاش‌ها را برای ارزیابی الگوهای تعاملی انجام دادند و پرسش‌نامه الگوی ارتباطی (CPQ) پرکاربرد را طراحی کردند. آن‌ها سه الگوی سازنده متقابل، الگوی کناره‌گیری - توقع و الگوی اجتناب متقابل را مطرح کردند (ستوده ناورودی، ارشاد توان، پور آقا رودبرده و فرخی، ۱۴۰۳). علاوه بر این پرسش‌نامه، ابزارهای دیگری نیز برای سنجش تعاملات زناشویی طراحی شده‌اند؛ مانند خرده مقیاس تعامل پرسش‌نامه ارزیابی رابطه (بازی و همکاران، ۲۰۰۱)، پرسش‌نامه ارتباطات اولیه (بیچ و آریاس^{۱۸}، ۱۹۸۳)، و مقیاس ارتباطی (میلر - دای و جکسون^{۱۹}، ۲۰۱). اما تمرکز اصلی این ابزارها بر ارزیابی فردمحور تعاملات زناشویی است و به تبادلات رفتاری دوسویه بین همسران توجه چندانی ندارند (فانگ و همکاران، ۲۰۲۴). علاوه بر این، پرسش‌نامه کیفیت رابطه بر ابعاد کلی‌تری از رابطه مانند

شادکامی و رضایت زناشویی می‌پردازد (نیل‌فروشان و همکاران، ۱۳۹۲) و پرسش‌نامه بی‌ثباتی ازدواج مؤلفه‌هایی همچون میزان رضایت زناشویی، تعهد به رابطه و جنبه‌ای از الگوهای ارتباطی، حل تعارض و اعتماد در روابط زوجی را می‌سنجد. اگرچه این ابزارها می‌توانند به صورت مکمل و همسو با پرسش‌نامه الگوهای تعاملی زوجین در اندازه‌گیری ابعادی از تعاملات و روابط زناشویی استفاده شوند (فانگ و همکاران، ۲۰۲۴) اما با این حال به صورت اختصاصی برای ارزیابی تعاملات بین فردی و متقابل همسران طراحی نشده‌اند. در همین راستا، فانگ و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهش خود بر اساس تئوری بین فردی کارتون (۱۹۶۹) و مطالعات مرتبط، ابزاری را طراحی کردند که می‌تواند انواع الگوهای تعاملی میان همسران را به گونه‌ای جامع، دقیق و نظریه‌محور شناسایی و ارزیابی کند.

نظریه بین فردی (کارتون، ۱۹۶۹) چارچوبی نظری و ارزشمند برای درک الگوهای تعاملی زوجین ارائه می‌دهد. این نظریه، رفتار بین فردی و تعاملات زوجین را در قالب دو بعد متعامد کنترل (از تسلط تا تسلیم) و وابستگی (از دوستی تا خصومت) طبقه‌بندی می‌کند که در چرخه بین فردی (IPC) نشان داده می‌شوند (فانگ و همکاران، ۲۰۲۴) (شکل ۱).

شکل ۱. چرخه رفتار بین فردی

این ابعاد نشان‌دهنده تغییرات در میزان تسلط یا میزان وابستگی بین دو طرف هستند که جنبه‌های اساسی تعاملات زوجین را تشکیل می‌دهند. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که عاطفه مثبت و منفی تأثیر چشمگیری بر کیفیت رابطه زوجین دارد (کازل، ریورس، سندفورد و شنیتکر^{۲۰}، ۲۰۲۲)، و میزان تسلط یا تسلیم در رفتارها نیز نقش قابل توجهی بر پویایی روابط ایفا می‌کند (کورنر و شوتر^{۲۱}، ۲۰۲۱). طبق IPC، چهار رفتار تعاملی

متمایز شناسایی می‌شوند: خصمانه - مسلط (HD)، دوستانه - مسلط (FD)، خصمانه - مطیع (HS) و دوستانه - مطیع (FS). مطابق با اصل مکملیت در نظریه بین‌فردی، رفتار یک همسر منجر به بروز پاسخ مکمل از سمت همسر دیگر می‌شود؛ مفهومی که با منطق تعامل دوسویه در الگوی تعاملی زوجین هم‌راستا است (تریسی، ۱۹۹۴). به‌طور خاص، مکملیت به شباهت در بُعد وابستگی و عدم شباهت در بُعد کنترل اشاره دارد (کارتون، ۱۹۶۹). این بدان معناست که یک رفتار دوستانه یا خصمانه منجر به ایجاد واکنشی مشابه در طرف مقابل می‌شود (شباهت در بعد وابستگی). درحالی‌که یک رفتار مسلط و غالب معمولاً با واکنشی مطیعانه پاسخ داده می‌شود و بالعکس (عدم شباهت در بعد کنترل). این مطالعه، الگوی تعاملی زوجین با الهام از نظریه بین‌فردی و بر اساس یافته‌های تجربی، مجموعه‌ای از الگوهای رفتاری متقابل را معرفی می‌کند که به‌صورت دوسویه در روابط زوجین شکل می‌گیرند. اول، طبق این نظریه، الگوی تعاملی مکمل، بخش اساسی تعاملات است که شامل دو الگوی تعامل مکمل دوستانه^{۲۲} (FC) و تعامل مکمل خصمانه^{۲۳} (HC) است. این دو الگو از این نظر با هم تفاوت دارند که الگوی مکمل دوستانه شامل تعامل دوستانه هر دو طرف و الگوی مکمل خصمانه، تعامل خصمانه هر دو نفر است. الگوی مکمل دوستانه را می‌توان این‌گونه تعریف کرد: «زمانی که یکی از همسران تعامل را به شیوه‌ای دوستانه و مثبت آغاز می‌کند و همسرش هم به شیوه‌ای دوستانه پاسخ می‌دهد و بالعکس» (مثلاً وقتی "آ" به‌طور فعال مشکلی را حل می‌کند، "ب" نیز مسئولیت مربوطه را بر عهده می‌گیرد). در مقابل، الگوی مکمل خصمانه به این اشاره دارد: «وقتی یکی از همسران به شیوه‌ای خصمانه و متکبرانه شروع به تعامل می‌کند، همسر دیگر به شیوه‌ای منفی، تدافعی و طفره‌آمیز پاسخ می‌دهد و برعکس». (به‌عنوان مثال، هنگامی که "آ" با لحن انتقادآمیز از "ب" سؤال می‌کند، "ب" از پاسخ‌گویی و تعامل با "آ" خودداری می‌کند). علاوه بر این دو الگو، پژوهش‌های پیشین به وجود دو الگوی تعاملی دیگر نیز اشاره کرده‌اند (اورفورد، ۱۹۸۶ به نقل از فانگ و همکاران، ۲۰۲۴). الگوی اول شامل مواردی است که رفتار خصمانه - مسلط یکی از طرفین منجر به پاسخ مشابهی از طرف دیگر می‌شود. این الگو تعامل خصمانه - مسلط متقابل^{۲۴} (MHD) نامیده می‌شود. (مثلاً وقتی "آ" از "ب" انتقاد می‌کند، "ب" نیز همین کار را با "آ" می‌کند). الگوی بعدی زمانی است که رفتار دوستانه - مسلط یکی منجر به پاسخ خصمانه - مطیع دیگری می‌شود. این الگو، تعامل دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع^{۲۵} (FDHS) نام دارد. (به‌عنوان مثال، وقتی "آ" به "ب" خبر خوبی می‌دهد، "ب" همچنان بر روی کار خود متمرکز می‌ماند و توجهی نشان نمی‌دهد). این الگو رفتار دوستانه‌ای است که منجر به پاسخ خصمانه می‌شود و به‌طور بالقوه مانع تفاهم بین زوجین می‌شود.

از آنجا که پرسش‌نامه‌های موجود در این حوزه عمدتاً بر پایه‌ی فرهنگ غرب تدوین شده‌اند، ممکن است به‌دلیل تفاوت‌های فرهنگی، توانایی لازم برای تبیین و درک الگوی تعاملی زوجین در فرهنگ‌های مشرق‌زمین را نداشته باشند. برخلاف جوامع غربی که ساختار خانواده بیشتر بر روابط زوجی مبتنی است، فرهنگ‌های آسیایی از جمله کشورهای مشرق‌زمین، ساختار خانوادگی سنتی‌تری دارند، در این فرهنگ‌ها، فرزندان در اولویت قرار می‌گیرند، ارزش‌های جمع‌گرایانه غالب هستند و بر مفاهیمی چون خودگذشتگی و ایثار در روابط تأکید می‌شود (هارتانتو، سیم، لی، ام. مجید و سی یونگ^{۲۶}، ۲۰۲۴). در همین راستا، فانگ و همکاران (۲۰۲۴)، الگوی جدیدی از تعاملات زوجی را مطرح کردند که بازتابی از تلاش برای حفظ هماهنگی و کاهش تنش در روابط خانوادگی در بستر فرهنگ‌های جمع‌گرا است. این الگوی نو، تحت عنوان الگوی تعامل خصمانه - مسلط

/ دوستانه - مطیع معرفی شده است. در این الگو، یکی از طرفین تعامل را به شیوه‌ای مسلط و خصمانه آغاز می‌کند، درحالی‌که طرف مقابل بر خلاف انتظار تقابلی، واکنشی دوستانه و مطیع نشان می‌دهد (مثلاً وقتی "آ" از "ب" انتقاد می‌کند، "ب" اشتباه خود را می‌پذیرد و مسئولیت را بر عهده می‌گیرد). این الگو خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع^{۲۷} (HDFS) بیش از آنکه بر تقابل رفتاری متقابل دلالت داشته‌باشد، نوعی راهبرد کاهش‌دهنده‌ی تنش را بازنمایی می‌کند که در فرهنگ‌های مشرق‌زمین، بر وحدت و با هم بودن در خانواده تأکید دارد (فانگ و همکاران، ۲۰۲۴)

باوجود پیشرفت‌های قابل‌توجه در حوزه تعاملات زوجین، همچنان پرسش‌های اساسی در این زمینه بی‌پاسخ‌مانده‌اند؛ از جمله اینکه آیا زوج‌های رضایتمند و ناراضی در نحوه تفسیر پیام‌های یکدیگر، با هم تفاوت دارند یا خیر. پژوهش احراری، می‌ری، رضانی، دستجردی و حسینی (۲۰۲۰) نشان داد فقدان مهارت‌های ارتباطی کافی منجر به آشفتگی زناشویی می‌شود. در این راستا، زوج‌های ناراضی بیشتر درگیر رفتارهای ارتباطی ناکارآمد از جمله انتقاد، حالت تدافعی، تحقیر و کناره‌گیری هستند (اوموبویه، امانوئلا و آدینگ^{۲۸}، ۲۰۲۴). نظریه‌ها و مطالعات متعدد بارها بر نقش تعیین‌کننده تعاملات زوجین در تأثیرگذاری بر کیفیت زناشویی تأکید کرده‌اند (دستورات و کونیک کلاس^{۲۹}، ۲۰۲۰؛ احسن و حنیف^{۳۰}، ۲۰۲۰؛ هاریس و کومار^{۳۱}، ۲۰۱۸؛ کارنی و برادبری^{۳۲}، ۲۰۲۰). طراحی پرسش‌نامه خودگزارشی تعاملات زوجین، افق‌های تازه‌ای در این زمینه به روی محققان گشوده است که می‌تواند الهام‌بخش و ابزاری کارآمد برای بسیاری از پژوهشگران در حیطه تعاملات زوجین باشد. باتوجه به نقش بسیار مهم و تأثیرگذار تعاملات زوجین در حفظ و پایداری ازدواج و داشتن یک زندگی باکیفیت و تأثیرات گسترده آن در حیطه‌های مختلف زندگی و نیز با درنظرگرفتن محدودیت‌های روش‌های مشاهده‌ای و نبود پرسش‌نامه خودگزارشی بومی‌سازی شده که به‌طور خاص تعاملات زوجین را در فرهنگ‌های مشرق‌زمین بررسی کند، نیاز به ابزاری احساس می‌شود که متناسب با ساختار فرهنگی جوامع جمع‌گرا طراحی شده باشد. از آنجاکه این ابزار در بافت فرهنگ ایرانی مورد اعتباریابی قرار نگرفته‌است، پژوهش حاضر باهدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه الگوی تعاملی زوجین انجام شد تا به این واسطه بخشی از خلأ موجود در سنجش تعاملات زوجین در بافت فرهنگی - اجتماعی بومی پر شود.

روش

پژوهش حاضر، یک پژوهش توصیفی - همبستگی از نوع اعتباریابی است. جامعه آماری این پژوهش تمامی افراد متأهل شهرستان هلیلان در سال ۱۴۰۳ بود. درباره حجم نمونه در تحلیل عاملی، برای هر متغیر ۱۰ تا ۲۰ نمونه لازم است؛ اما حداقل حجم نمونه ۲۰۰ نفر قابل‌دفاع است (سوا و فراندو، ۲۰۲۴). در این پژوهش به‌ازای هر آیتم ۱۵ نفر در نظر گرفته شد و با درنظرگرفتن احتمال ریزش در نهایت ۵۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. پرسش‌نامه‌ها از طریق پیام‌رسان‌های داخلی (ایتا و بله) و خارجی (تلگرام و اینستاگرام) بین افراد متأهل توزیع شد. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل: ۱. گذشت حداقل ۱ سال از زمان ازدواج ۲. سکونت در شهرستان هلیلان ۳. داشتن رضایت آگاهانه جهت شرکت در پژوهش و ۴. داشتن حداقل مدرک سیکل برای پاسخ دادن به سوالات پرسشنامه‌ها. این ملاک‌ها در سوالات پرسش‌نامه از افراد پرسیده

شد و در صورت نداشتن ملاک مربوط از پژوهش حذف می‌شدند. ملاک‌های خروج نیز شامل: (۱) جدا از هم زندگی کردن زوجین، (۲) ابتلا به اختلالات و مشکلات روانشناختی (که در پرسش‌نامه با گزینه بله / خیر از افراد درباره سابقه ابتلا پرسیده شده بود). در مجموع، از ۵۰۰ نفری که پرسش‌نامه‌ها را پر کردند، ۱۵ نفر به دلیل عدم رعایت ملاک‌های پژوهش حذف شدند و در نهایت ۴۸۵ پرسش‌نامه وارد تحلیل شد. جهت رعایت ملاحظات اخلاقی ابتدا توضیحات کافی درباره اهداف پژوهش در اختیار شرکت‌کنندگان قرار داده شد و آنان با رضایت آگاهانه و به صورت داوطلبانه در پژوهش شرکت کردند. در حین و پس از پژوهش، اصل رازداری و حفظ حریم شخصی افراد رعایت شد و اطلاعاتشان به صورت کد و نه با اسم مورد استفاده قرار گرفت. هیچ اطلاعاتی خارج از چهارچوب پژوهش از آنان اخذ نشد. به شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که هر زمان که بخواهند می‌توانند از پژوهش خارج شوند.

ابزار پژوهش

الف) پرسش‌نامه الگوی تعاملی زوجین^{۳۳} (CIPS): این پرسش‌نامه توسط فانگ و همکاران (۲۰۲۴) جهت اندازه‌گیری الگوی تعاملی زوجین ساخته شده است. این مقیاس دارای ۲۸ سؤال و ۵ خرده مقیاس است. خرده مقیاس‌ها شامل: الگوی مکمل دوستانه FC (سؤالات ۱ تا ۶)، الگوی مکمل خصمانه HC (سؤالات ۷ تا ۱۲)، الگوی خصمانه - مسلط متقابل MHD (سؤالات ۱۳ تا ۱۸)، الگوی خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع HDFS (سؤالات ۱۹ تا ۲۲) و دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع FDHS (سؤالات ۲۳ تا ۲۸) است. شرکت‌کنندگان در یک طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (از ۱: به‌ندرت اتفاق می‌افتد تا ۵: همیشه اتفاق می‌افتد) به سؤالات پاسخ می‌دهند. نمره بالاتر در هر خرده مقیاس نشان‌دهنده فراوانی بیشتر آن الگوی تعامل است. در پژوهش فانگ و همکاران (۲۰۲۴) ضریب الفای کرونباخ هر کدام از خرده مقیاس‌های نام‌برده به ترتیب ۰.۸۸، ۰.۸۴، ۰.۸۶، ۰.۷۶ و ۰.۸۸ به دست آمد که پایایی خوبی را نشان می‌داد و جهت بررسی روایی، میزان همبستگی خرده مقیاس‌های مکمل دوستانه و خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع با کیفیت زناشویی به ترتیب ۰.۶۹ و ۰.۴۹ ($p < 0.001$) و به اثبات زناشویی ۰.۵۴ و ۰.۳۶ ($p < 0.001$) مثبت و معنادار گزارش شد. درحالی‌که خرده مقیاس‌های مکمل خصمانه، خصمانه مسلط متقابل و دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع با کیفیت زناشویی همبستگی منفی (به ترتیب ۰.۶۲، -۰.۵۲ و -۰.۶۳ در سطح معناداری $p < 0.001$) و به اثبات زناشویی نیز همبستگی منفی داشتند (به ترتیب ۰.۵۰، -۰.۵۱ و -۰.۵۷ در سطح معناداری $p < 0.001$) (فانگ و همکاران، ۲۰۲۴). در پژوهش حاضر ضریب الفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های مکمل دوستانه (۰.۸۱)، مکمل خصمانه (۰.۸۱)، خصمانه - مسلط متقابل (۰.۷۰)، خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع (۰.۷۲) و دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع (۰.۸۵) به دست آمد.

ب) پرسش‌نامه کیفیت ابعاد رابطه^{۳۴} (PRQC): این مقیاس توسط فلتچر، سیمپسون و توماس^{۳۵} (۲۰۰۰) ساخته شد. این پرسش‌نامه دارای ۱۸ سؤال و ۶ خرده مقیاس رضایت (سؤالات ۱، ۲، ۳)، تعهد (سؤالات ۴، ۵، ۶)، صمیمیت (سؤالات ۷، ۸، ۹)، اعتماد (سؤالات ۱۰، ۱۱، ۱۲)، شور جنسی (سؤالات ۱۳، ۱۴، ۱۵) و عشق (۱۶، ۱۷، ۱۸) است. شرکت‌کنندگان در یک طیف لیکرت هفت‌درجه‌ای از ۱ (اصلاً) تا ۷ (کاملاً) به سؤالات پاسخ می‌دهند. کمترین نمره ۱۸ و بیشترین ۱۲۶ است. نمرات پایین‌تر نشان‌دهنده کیفیت کمتر و نمرات بالاتر

نشان‌دهنده‌ی کیفیت بالاتر رابطه زناشویی است (جمالی گندمانی، طائی، میر غیائی و نیلفروشان، ۱۴۰۱). فلتچر و همکاران (۲۰۰۰) ضریب الفای کرونباخ برای ابعاد مختلف رضایت، تعهد، صمیمیت، اعتماد، شور جنسی و عشق به ترتیب ۰.۹۱، ۰.۹۶، ۰.۸۶، ۰.۷۸، ۰.۸۶ و ۰.۸۹ گزارش کردند (میلیان، دیاریان و یوسفی، ۱۴۰۰). این پرسش‌نامه در ایران توسط نیلفروشان، احمدی، فاتحی زاده، عابدی و قاسمی (۱۳۹۳) اعتبارسنجی شد. در پژوهش نیلفروشان و همکاران (۱۳۹۳)، جهت بررسی روایی، این پرسش‌نامه با مقیاس صمیمیت (IS) (واکر و تامپسون، ۱۹۸۳، به نقل از ثنایی، ۱۳۸۷) و مقیاس سازگاری زناشویی (DAS) (اسپینر، ۱۹۷۶، به نقل از ثنایی، ۱۳۷۸) به صورت هم‌زمان اجرا شدند و همبستگی به ترتیب ۰.۸۶ و ۰.۷۴ در سطح معناداری ($p < 0.001$) به دست آمد و همچنین همبستگی این پرسش‌نامه با مقیاس بی‌ثباتی ازدواج (MII) ۰.۵۴- ($p < 0.002$) محاسبه شد که روایی خوبی را نشان می‌دهد و پایایی خرده مقیاس‌های یادشده بر اساس ضریب الفای کرونباخ به ترتیب ۰/۹۷، ۰/۷۹، ۰/۹۶، ۰/۹۱، ۰/۹۳، ۰/۹۴ و ۰/۹۵ گزارش شد (نیلفروشان، ۱۳۹۳).

در پژوهش حاضر، ضریب الفای کرونباخ خرده مقیاس‌های رضایت (۰.۹۶)، تعهد (۰.۷۲)، صمیمیت (۰.۹۶)، اعتماد (۰.۹۱)، شور جنسی (۰.۹۱)، و عشق (۰.۹۸) و ضریب الفای کل مقیاس ۰.۹۶ به دست آمد.

ج) پرسش‌نامه الگوهای ارتباطی^{۳۶} (CPQ): این پرسش‌نامه را کریستنسن و سالووی (۱۹۸۴) به منظور بررسی الگوهای ارتباطی زوجین طراحی کردند. این مقیاس ۳۵ سؤال و ۳ خرده مقیاس دارد (سلگی، رضایی و میرزایی، ۱۳۹۸) که شامل ارتباط سازنده متقابل، خرده مقیاس اجتنابی متقابل و ارتباط توقع / کناره‌گیری است که خرده مقیاس سوم از دو قسمت تشکیل شده است: مرد متوقع / زن کناره‌گیر، زن متوقع / مرد کناره‌گیر (صمدزاده، شعیری و جاویدی، ۱۳۹۲). این مقیاس در یک طیف لیکرت ۹ درجه‌ای از ۱ (اصلاً امکان ندارد) تا ۹ (خیلی امکان دارد) درجه‌بندی شده است و رفتارهای همسران را در طی ۳ مرحله تعارض زناشویی می‌سنجد:

۱. زمانی که مسئله یا مشکلی رخ می‌دهد (دارای ۴ سؤال)، ۲. هنگام بحث در مورد آن (۱۸ سواد)، و ۳. پس از بحث (۱۳ سؤال) (حفیظ، لونا و نواز، ۲۰۲۵). کریستن سن و هیوی (۱۹۹۶) اعتبار خرده مقیاس‌های این پرسش‌نامه را با الفای کرونباخ برابر با ۰/۵۰ تا ۰/۷۸ به دست آوردند (قاسمی شیخ طبقی و زاده محمدی، ۱۴۰۳).
- این پرسش‌نامه در ایران توسط عبادت پور (۱۳۷۹) اعتبارسنجی شد که در پژوهش وی ضریب الفای کرونباخ برای الگوی ارتباط سازنده متقابل ۰.۷۰، ارتباط اجتناب متقابل ۰.۷۱، ارتباط زن متوقع / مرد کناره‌گیر ۰.۵۱، ارتباط مرد متوقع / زن کناره‌گیر ۰.۵۲ به دست آمد. کریستن سن و سالووی (۱۹۹۱) روایی سه خرده مقیاس این پرسش‌نامه را برآورد نمودند. در پژوهش آن‌ها، سه گروه از زوجین درمانده، غیر درمانده و در حال طلاق با هم مقایسه شدند؛ خرده مقیاس ارتباط سازنده متقابل توانست بین هر سه گروه تمیز قائل شود، درحالی‌که خرده مقیاس‌های ارتباط اجتناب متقابل و توقع / کناره‌گیری توانستند بین زوج‌های درمانده و غیر درمانده تفکیک قائل شوند (الهی و همکاران، ۱۳۹۸). در ایران، عبادت پور (۱۳۷۹) به منظور بررسی روایی، میزان همبستگی این پرسش‌نامه با شاخص رضایت زناشویی انریچ را محاسبه کرد. نتایج نشان داد که رضایت زناشویی با ارتباط سازنده متقابل رابطه مثبت و معنادار (۰.۵۸) و با ارتباط اجتناب متقابل (۰/۵۸-) و توقع / کناره‌گیری (۰/۳۵-) رابطه منفی و معناداری دارد (قاسمی شیخ طبقی و زاده محمدی، ۱۴۰۳) در پژوهش حاضر ضریب الفای کرونباخ برای هر یک از خرده مقیاس‌های ارتباط سازنده متقابل (۰.۸۳)، ارتباط اجتنابی متقابل (۰.۵۲)،

ارتباط توقع / کناره‌گیر (۰.۶۴)، ارتباط مرد متوقع / زن کناره‌گیر (۰.۴۷) و زن متوقع / مرد کناره‌گیر (۰.۴۹) به دست آمد.

د) پرسش‌نامه بی‌ثباتی ازدواج^{۳۷} (MI): این پرسش‌نامه در سال ۱۹۸۷ توسط ادواردز، جانسون و بوث^{۳۸} تهیه شد. این مقیاس دارای ۱۴ سؤال و تک عاملی است که برای اندازه‌گیری عدم ثبات زناشویی و احتمال طلاق طراحی شده است (قاسمی شیخ‌طیبقی و زاده‌محمدی، ۱۴۰۳). افراد در یک طیف لیکرت ۴ درجه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۴ (خیلی اوقات) به سؤالات پاسخ می‌دهند. نمره گذاری به صورت معکوس است. نمره بالاتر نشانگر بی‌ثباتی ازدواج و احتمال طلاق است و پایین بودن نمره نشان‌دهنده‌ی ثبات ازدواج است (فانگ و همکاران، ۲۰۲۴). در پژوهشی که ادواردز و همکاران (۱۹۸۷) بر روی ۲۰۳۵ زن و مرد متاهل زیر ۵۵ سال در آمریکا انجام دادند، روایی پیش‌بین نشان داد افرادی که نمره پایینی در این شاخص کسب کردند، بعد از سه سال، فقط ۳ درصدشان طلاق گرفتند. اما در بین افرادی که نمره بالایی به دست آوردند، ۲۷ درصد پس از گذشت سه سال اقدام به طلاق کردند. همچنین در پژوهش ذکر شده پایایی مبتنی بر همسانی درونی و با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ ۰.۸۵ گزارش شد. ضریب الفای کرونباخ در پژوهش فانگ و همکاران (۲۰۲۴)، ۰.۹۰ و در ایران در پژوهش قاسمی شیخ‌طیبقی و زاده‌محمدی (۱۴۰۳) ۰.۸۴ به دست آمد. در پژوهش آسا و نکان (۲۰۱۷) روایی محتوایی این پرسش‌نامه توسط ۱۰ تن از متخصصان روانشناسی تایید شد. در ایران نیز در پژوهش یاری پور (۱۳۹۰) روایی محتوایی توسط ۱۵ نفر از مدرسین دانشگاه آزاد واحد رودهن مورد تایید قرار گرفت. در پژوهش حاضر ضریب الفای کرونباخ ۰.۸۹ به دست آمد.

فرایند اجرای پژوهش

ابتدا نسخه اصلی پرسش‌نامه از نویسنده مسئول دکتر ژیاوی فانگ دریافت شد و به فارسی ترجمه شد. جهت درستی صوری و صحت ترجمه، ترجمه فارسی توسط ۴ نفر از اعضای هیئت‌علمی رشته مشاوره بررسی شد و بعد از اصلاحات با کمک دو متخصص زبان انگلیسی مجدد به انگلیسی برگردانده شد. نسخه انگلیسی برای نویسنده اصلی ارسال شد و ایشان به چند نکته جهت اصلاح پرسش‌نامه اشاره کردند. پرسش‌نامه اصلاح‌شده مجدد به فارسی ترجمه شد. در مرحله مقدماتی، برای بررسی همسانی درونی و قابلیت اعتماد، پرسش‌نامه بر روی ۵۵ نفر از افراد متاهل شهرستان هلیلان اجرا شد. افراد این نمونه اولیه، بخشی از جامعه آماری پژوهش اصلی بودند. از شرکت‌کنندگان خواسته شد تا انتقادات و نظرات خود را درباره بخش‌های مختلف پرسش‌نامه بیان کنند تا فهم جملات ساده‌تر شود. این فرایند تا فهم صحیح پرسش‌نامه توسط بیشتر افراد ادامه داشت. الفای کرونباخ هر کدام از خرده مقیاس‌ها در این مرحله مطلوب به دست آمد.

یافته‌ها

نمونه آماری پژوهش حاضر شامل ۳۹۷ زن (۸۱/۹) و ۸۸ مرد (۱۸/۱) بود که بیشتر حجم نمونه آماری شرکت‌کننده در پژوهش را زنان تشکیل می‌دادند. جوان‌ترین فرد متاهل شرکت‌کننده در پژوهش حاضر ۱۶ سال و بزرگ‌ترین آن‌ها ۶۹ سال سن داشت. حداقل زمان ازدواج افراد متاهل ۱ و حداکثر ۵۰ سال بود. یافته‌های

توصیفی سن نشان داد، ۱/۴ درصد افراد شرکت‌کننده در پژوهش، زیر ۲۰ سال سن، ۲۹/۳ درصد بین ۲۰-۳۰ سال سن، ۳۷/۱ درصد بین ۳۰-۴۰، ۲۴/۳ درصد بین ۴۰-۵۰، ۷/۲ درصد بین ۵۰-۶۰ و ۰/۶ نیز بین ۶۰-۷۰ سال سن داشتند. بیشترین فراوانی برای افراد بین ۳۰-۴۰ سال و کمترین فراوانی برای افراد با دامنه سنی ۶۰-۷۰ سال سن بوده است. همچنین، بیشتر این افراد (۲۱۰ نفر) بین ۱-۱۰ سال از زمان ازدواجشان می‌گذشت. ۱۷۵ نفر بین ۱۰-۲۰ سال، ۷۸ نفر بین ۲۰-۳۰ سال، ۱۸ نفر بین ۳۰-۴۰ سال و ۴ نفر نیز بین ۴۰-۵۰ سال از زمان ازدواجشان می‌گذشت. علاوه بر این، تعداد فرزندان افراد متاهل حاضر در پژوهش بین ۰ تا ۵ فرزند بود که بیشترین فراوانی برای متاهلین دارای ۲ فرزند (۱۹۵ نفر) و کمترین فراوانی برای متاهلین دارای ۵ فرزند (۵ نفر) بود. در زمینه سطح تحصیلات، بیشترین میزان تحصیلات افراد در مقطع لیسانس (۱۸۳ نفر) بوده و کمترین فراوانی برای مدرک دکتری و بالاتر (۱۳ نفر) بود.

در پژوهش حاضر پیش‌فرض‌های تحلیل عامل تأییدی رعایت شد. به این صورت که داده‌های هر فرد در نمونه از داده‌های دیگر افراد مستقل باشد، داده‌ها دارای توزیع نرمال باشند، داده پرت وجود نداشته باشد و حجم نمونه کافی باشد. در مورد حجم نمونه، همان‌طور که اشاره شد، تعداد افراد نمونه حاضر از حداقل تعداد افراد موردنیاز در تحلیل عاملی (۲۰۰ نفر) فراتر رفت. به‌منظور بررسی پیش‌فرض نرمال بودن توزیع داده‌ها، کلیه ضرایب چولگی متغیرهای پژوهش در بازه ۳- تا ۳+ و کلیه ضرایب کشیدگی در بازه ۵- تا ۵+ قرار داشت که تأییدی بر توزیع نرمال داده‌ها بود. همچنین از آن‌جا که پرسش‌نامه به‌صورت آنلاین در اختیار افراد قرار گرفت، پاسخ به تمام سؤالات پرسش‌نامه اجباری بود، بنابراین هیچ داده گمشده‌ای وجود نداشت. به‌منظور بررسی داده‌های پرت هم از نمره استاندارد Z استفاده شد (محدوده بین ۳- تا ۳+). داده‌های خارج از این محدوده از پژوهش حذف شدند.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش (n=۴۸۵)

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی
الگوی مکمل دوستانه	۲۱/۴۲	۵/۷۰	-۰/۶۳	-۰/۳۳
الگوی مکمل خصمانه	۱۴/۷۷	۵/۸۵	۰/۳۷	-۰/۶۰
الگوی خصمانه مسلط متقابل	۱۳/۱۰	۵/۰۶	۰/۵۹	-۰/۴۴
خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع	۱۲/۳۵	۳/۹۸	-۰/۷۴	-۰/۲۲
دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع	۱۲/۳۲	۵/۷۷	۰/۸۶	-۰/۱۸
رضایت	۱۵/۲۸	۵/۱۹	-۰/۷۹	-۰/۳۵
تعهد	۱۹/۹۷	۱/۶۱۷	-۱/۹۹	۱/۹۷
صمیمیت	۱۶/۷۵	۴/۹۱	-۱/۱۰	۰/۱۵
اعتماد	۱۷/۵۰	۴/۷۱	-۱/۴۹	۱/۳۲
شور جنسی	۱۵/۲۳	۴/۸۳	-۰/۷۲	-۰/۳۶
عشق	۱۸/۳۹	۴/۴۵	-۱/۸۲	۱/۵۸
الگوی ارتباط سازنده متقابل	۳۲/۰۸	۹/۹۱	-۰/۵۷	-۰/۵۵
الگوی ارتباط اجتنابی متقابل	۱۳/۳۱	۵/۹۵	۰/۰۷	-۰/۵۱
الگوی ارتباط توقع - کناره‌گیر	۲۷/۲۶	۱۰/۱۴	-۰/۰۷	-۰/۲۴
بی‌ثباتی ازدواج	۲۰/۱۳	۶/۲۳	۱/۲۶	۰/۹۱

در جدول ۱، میانگین، انحراف استاندارد، چولگی و کشیدگی متغیرهای پژوهش نشان داده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای الگوی مکمل دوستانه به ترتیب (۲۱/۴۲) $M=5/70$ (SD=۵/۷۰)، الگوی مکمل خصمانه (۱۴/۷۷) $M=5/85$ (SD=۵/۸۵)، الگوی خصمانه مسلط متقابل (۱۳/۱۰) $M=5/06$ (SD=۵/۰۶)، الگوی خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع (۱۲/۳۵) $M=3/98$ (SD=۳/۹۸)، الگوی دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع (۱۲/۳۲) $M=5/77$ (SD=۵/۷۷)، رضایت (۱۵/۲۸) $M=5/19$ (SD=۵/۱۹)، تعهد (۱۹/۹۷) $M=1/617$ (SD=۱۶/۷۵)، صمیمیت (۱۶/۷۵) $M=4/91$ (SD=۴/۹۱)، اعتماد (۱۷/۵۰) $M=4/71$ (SD=۴/۷۱)، شور جنسی (۱۵/۲۳) $M=4/83$ (SD=۴/۸۳)، عشق (۱۸/۳۹) $M=4/45$ (SD=۴/۴۵)، الگوی ارتباط سازنده متقابل (۳۲/۰۸) $M=9/91$ (SD=۹/۹۱)، الگوی ارتباط اجتنابی متقابل (۱۳/۳۱) $M=5/95$ (SD=۵/۹۵)، الگوی ارتباط توقع - کناره‌گیر (۲۷/۲۶) $M=10/14$ (SD=۱۰/۱۴) و بی‌ثباتی ازدواج (۲۰/۱۳) $M=6/23$ (SD=۶/۲۳) است. همچنین با توجه به اینکه چولگی و کشیدگی متغیرها در بازه قابل قبول (۲- تا ۲+) قرار دارند، بنابراین پیش‌فرض توزیع نرمال متغیرها مورد تایید قرار گرفت. با توجه به اجباری بودن پاسخ‌ها به سوالات، داده گمشده وجود نداشت و برای شناسایی داده‌های پرت از نمره استاندارد (Z) استفاده شد (محدوده بین ۳+ و ۳-).

جدول ۲. ماتریس همبستگی عامل‌های پرسش‌نامه الگوی ارتباطی زوجین CIPS، کیفیت رابطه PRQC، الگوهای

ارتباطی CPQ و بی‌ثباتی زناشویی MII

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱ الگوی مکمل دوستانه	۱							
۲ الگوی مکمل خصمانه	**-/۴۲-	۱						
۳ الگوی خصمانه مسلط متقابل	**-/۴۲	**/۶۶	۱					
۴ خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع	**-/۵۱	**-/۴۴	**-/۳۶	۱				
۵ دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع	**-/۵۲	**/۵۶	**/۵۹	**-/۳۶	۱			
۶ رضایت	**/۶۶	**-/۵۴	**-/۵۱	**/۴۵	**-/۵۰	۱		
۷ تعهد	**/۲۴	**-/۱۴	**-/۱۷	*-/۱۱	**-/۲۰	**/۲۶	۱	
۸ صمیمیت	**/۶۶	**-/۵۲	**-/۴۹	**/۴۴	**-/۵۲	**/۸۵	**/۳۱	۱
۹ اعتماد	**/۵۷	**-/۳۸	**-/۳۶	**/۳۸	**-/۳۹	**/۷۲	**/۲۷	**/۷۵
۱۰ شور جنسی	**/۵۸	**-/۴۸	**-/۴۳	**/۳۹	**-/۴۲	**/۷۷	**/۲۴	**/۷۸
۱۱ عشق	**/۵۳	**-/۳۸	**-/۴۰	**/۳۵	**-/۳۹	**/۷۲	**/۳۰	**/۷۳
۱۲ ارتباط سازنده متقابل	**/۶۶	**-/۴۸	**-/۴۱	**/۴۳	**-/۴۸	**/۷۱	**/۳۱	**/۷۵
۱۳ ارتباط اجتنابی متقابل	**-/۳۸	**/۴۰	**/۴۲	**-/۳۲	**/۴۰	**-/۴۸	**-/۰۹	**-/۴۷
۱۴ ارتباط توقع-کناره‌گیر	**-/۳۲	**/۳۷	**/۴۰	**-/۲۲	**/۳۶	**-/۳۵	**-/۱۲	**-/۳۴
۱۵ بی‌ثباتی ازدواج	**-/۴۶	**/۴۹	**/۴۶	**-/۳۱	**/۴۳	**-/۶۷	**-/۳۵	**-/۶۲
۱۶ کیفیت رابطه	**/۶۸	**-/۵۲	**-/۴۹	**/۴۵	**-/۵۰	**/۹۲	**/۳۷	**/۹۳

ادامه جدول ۲:

متغیر	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
۱ الگوی مکمل دوستانه								
۲ الگوی مکمل خصمانه								
۳ الگوی خصمانه مسلط متقابل								
۴ خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع								
۵ دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع								
۶ رضایت								
۷ تعهد								
۸ صمیمیت								
۹ اعتماد	۱							
۱۰ شور جنسی	**۰/۶۵	۱						
۱۱ عشق	**۰/۷۰	**۰/۶۶	۱					
۱۲ ارتباط سازنده متقابل	**۰/۶۲	**۰/۶۶	**۰/۵۹	۱				
۱۳ ارتباط اجتنابی متقابل	**۰/۴۴	**۰/۴۲	**۰/۳۵	**۰/۳۹	۱			
۱۴ ارتباط توقع-کناره‌گیر	**۰/۳۰	**۰/۳۷	**۰/۲۵	**۰/۲۴	**۰/۴۷	۱		
۱۵ بی‌ثباتی ازدواج	**۰/۶۳	**۰/۵۳	**۰/۵۶	**۰/۵۵	**۰/۳۲	**۰/۴۲	۱	
۱۶ کیفیت رابطه	**۰/۸۵	**۰/۸۶	**۰/۸۶	**۰/۷۶	**۰/۳۵	**۰/۴۸	**۰/۶۸	۱

** P < 0/001 * P < 0/05

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، ضرایب همبستگی پیرسون تمامی متغیرهای این پژوهش معنادار شده‌اند ($P < 0/05$ و $P < 0/01$). به‌منظور بررسی روایی همگرا، واگرا و روایی هم‌زمان، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین خرده مقیاس‌های پرسش‌نامه الگوی تعاملی زوجین با تمامی خرده مقیاس‌های پرسش‌نامه کیفیت رابطه، الگوهای ارتباطی و بی‌ثباتی ازدواج استفاده گردید که با توجه به معناداری تمامی روابط (جدول ۲)، نتایج حاکی از روایی این مقیاس بود.

به‌عنوان نشانگر یا شاخص روایی، ضریب همبستگی بین عامل‌های مکمل دوستانه و الگوی خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع با خرده مقیاس‌های رضایت (۰/۶۶)، تعهد (۰/۴۵)، صمیمیت (۰/۱۱)، صمیمیت (۰/۶۶)، اعتماد (۰/۴۴)، شور و هیجان جنسی (۰/۵۸)، عشق (۰/۳۹)، و عشق (۰/۵۳)، (۰/۳۵) و نمره کل کیفیت رابطه (۰/۶۸)، (۰/۴۵) و عامل‌های الگوی ارتباط سازنده متقابل (۰/۶۶)، (۰/۴۳) از پرسش‌نامه الگوهای ارتباطی مثبت و معنادار و ضریب همبستگی بین الگوهای مکمل خصمانه، خصمانه - مسلط متقابل و دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع با خرده مقیاس الگوی ارتباط اجتنابی متقابل (۰/۴۰)، (۰/۴۲)، (۰/۴۰) و ارتباط توقع / کناره‌گیری (۰/۳۷)، (۰/۴۰)، (۰/۳۶) و بی‌ثباتی ازدواج (۰/۴۹)، (۰/۴۶)، (۰/۴۳) مثبت و معنادار به دست آمد که نشان‌دهنده روایی همگرای و هم‌زمان این پرسش‌نامه بود. علاوه بر این، ضریب همبستگی عامل‌های مکمل دوستانه و خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع با خرده مقیاس‌های ارتباط اجتنابی متقابل (۰/۳۸)، (۰/۳۲) و ارتباط توقع / کناره‌گیری (۰/۳۲)، (۰/۲۲) و بی‌ثباتی ازدواج (۰/۴۶)، (۰/۳۱) منفی و معنادار و میزان همبستگی بین الگوهای مکمل خصمانه، خصمانه - مسلط متقابل و دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع با رضایت (۰/۵۴)، (۰/۵۱)، (۰/۵۰)، تعهد (۰/۱۴)، (۰/۱۷)، (۰/۲۰)، صمیمیت (۰/۵۲) -

(، (۰/۴۹)، (۰/۵۲)، اعتماد (۰/۳۸)، (۰/۳۶)، (۰/۳۹)، شور و هیجان جنسی (۰/۴۸)، (۰/۴۳)، (۰/۴۲) - و عشق (۰/۳۸)، (۰/۴۰)، (۰/۳۹) و نمره کل کیفیت رابطه (۰/۵۲)، (۰/۴۹)، (۰/۵۰) و عامل‌های الگوی ارتباط سازنده متقابل (۰/۴۸)، (۰/۴۱)، (۰/۴۸) از پرسش‌نامه الگوهای ارتباطی منفی و معنادار شد. این نتایج روایی واگرا و هم‌زمان پرسش‌نامه را تایید کرد. همچنین بیش‌ترین میزان همبستگی بین دو متغیر صمیمیت و رضایت به میزان $0/۸۵ (P < 0/01)$ و کم‌ترین مقدار همبستگی بین دو متغیر تعهد و الگوی ارتباط اجتنابی متقابل به میزان $0/۰۹ (P < 0/05)$ بود. همبستگی بین خرده مقیاس‌ها به‌عنوان شاخص روایی گزارش شد. در ادامه برای بررسی ساختار عاملی پرسش‌نامه از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شده است؛ زیرا ساختار عاملی (تحلیل عامل اکتشافی) این ابزار پیش‌تر در مطالعه مرجع فانگ و همکاران (۲۰۲۴) کاملاً طراحی، آزمون و تایید شده است. بر اساس مدل فانگ و همکاران (۲۰۲۴) ساختار ۵ عاملی، مرتبه اول ارائه و برازش گردید

جدول ۳. ضریب الفای کرونباخ مقیاس الگوی تعاملی زوجین

مؤلفه	گویه‌ها	ضریب الفای کرونباخ
الگوی مکمل دوستانه	۱ تا ۶	۰/۸۱
الگوی مکمل خصمانه	۷ تا ۱۲	۰/۸۱
الگوی خصمانه مسلط متقابل	۱۳ تا ۱۸	۰/۷۰
خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع	۱۹ تا ۲۲	۰/۷۲
دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع	۲۳ تا ۲۸	۰/۸۵

با توجه به نتایج جدول ۳، در بررسی پایایی پرسش‌نامه از روش همسانی درونی به شیوه ضریب الفای کرونباخ و امگای مک‌دونالد استفاده شد. میزان همسانی درونی به‌روش الفای کرونباخ خرده مقیاس مکمل دوستانه (۰/۸۱)، مکمل خصمانه (۰/۸۱)، خصمانه - مسلط متقابل (۰/۷۰)، خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع (۰/۷۲) و دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع (۰/۸۵) به دست آمد که نشان‌دهنده‌ی پایایی مطلوب ابزار است. میزان همبستگی ۵ خرده مقیاس نیز $0/۵۲$ تا $0/۶۵$ و از نظر آماری معنادار بود. پایایی به‌روش امگای مک‌دونالد تمامی خرده مقیاس‌ها بیشتر از $0/۷۰$ بود.

تحلیل عاملی تأییدی^{۳۹}: جهت انجام تحلیل عاملی تأییدی پرسش‌نامه الگوی تعاملی زوجین بر اساس مدل سازنده آن فانگ و همکاران (۲۰۲۴) که مشتمل بر ۵ عامل اصلی بود با استفاده از نرم‌افزار AMOS-23 با روش برآورد بیشینه احتمال^۱ (ML) به بررسی شاخص‌های برازش مدل پرداخته شد. شاخص‌های برازش مدل مرتبه اول استخراج شد که در جدول ۴ گزارش شده است.

جدول ۴: شاخص‌های برازش مدل اولیه

شاخص	X ²	df	df/x ²	GFI	AGFI	IFI	TLI	CFI	RMSEA
مدل اولیه	۷۳۵/۴۷۵	۳۴۰	۲/۱۶۳	۰/۹۰	۰/۸۸	۰/۹۲	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۰۴۹

نتایج جدول ۴ شاخص‌های برازش اولیه را نشان می‌دهد که در برخی از شاخص‌ها برازش مطلوب نیست. به‌منظور اصلاح مدل و افزایش سطح برازش، با استفاده از پیشنهادهای شاخص‌های اصلاح در نرم‌افزار AMOS به برقراری روابط میان خطاهایی که از بعد نظری با یکدیگر در ارتباطند (تاباکنیک و فیدل، ۲۰۱۳) با این توجیه پرداخته شد که گویه‌های ۷ و ۸ هر دو واکنش‌های اجتنابی / انکارگرایانه در برابر رفتار سلطه‌آمیز شریک را منعکس می‌کنند. گویه‌های ۱۰ و ۱۱ بیانگر پافشاری بر نظرات فردی حتی در مواجهه با واکنش منفی شریک هستند و گویه‌های ۱۷ و ۱۸ به واکنش خصمانه متقابل در برابر انتقاد اشاره دارند. با توجه به اشتراک معنایی و قرارگرفتن در یک زیر مقیاس مشترک، وجود خطای مشترک در این موارد از نظر نظری و ساختاری قابل‌پذیرش به‌نظر می‌رسد (کلاین، ۲۰۱۶).

گرچه برخی مراجع مانند گرینگ و اندرسون (۱۹۸۴) نسبت به استفاده نامحدود از این روش هشدار داده‌اند، در شرایطی که منطق مفهومی برای آن وجود دارد، می‌تواند به ارتقای برازش بدون تحریف ساختار عامل‌ها کمک کند؛ بنابراین کوواریانس خطای گویه‌های ۸ و ۷، ۱۰ و ۱۱، ۱۸ و ۱۷ اعمال شدند. طبق پژوهش‌ها، بارهای عاملی بالای ۰/۴ خوب است و اگر بار عاملی گویه ای کمتر از ۰/۳۲ باشد، آن گویه باید حذف شود (حسین، سمسودین و ایوب، ۲۰۲۵). علاوه بر این، نتایج نشان داد که با حذف گویه ۱۴ مقدار آلفا نیز افزایش می‌یابد. یعنی نسبت به گویه ۱۴ حساس است. پس گویه ۱۴ با بار عاملی استاندارد ۰/۰۸ از مدل حذف شد. رعایت این موارد منجر به افزایش برازش مدل تاییدی شد که نتایج برازش مدل در جدول ۵ گزارش شده است.

جدول ۵. شاخص‌های برازش مدل اصلاح‌شده

شاخص	X ²	df	df/x ²	GFI	AGFI	IFI	TLI	CFI	RMSEA
مدل اصلاح‌شده	۵۸۱/۲۸۲	۳۱۱	۱/۸۶۹	۰/۹۲	۰/۹۰	۰/۹۵	۰/۹۴	۰/۹۵	۰/۰۴۲

جدول ۵ شاخص‌های برازش مدل اصلاح‌شده پرسش‌نامه الگوی تعاملی زوجین را نشان می‌دهد. شاخص df/x^2 (نسبت خی دو به درجه آزادی^{۴۱}) با مقدار ۱/۸۶۹ مطلوب است. شاخص AGFI (شاخص نیکویی برازش تعدیل‌شده^{۴۲})، GFI (شاخص نیکویی برازش^{۴۳})، IFI (شاخص برازش افزایشی^{۴۴})، TLI (شاخص تاکر-لویس^{۴۵}) و CFI (شاخص برازش تطبیقی^{۴۶}) همه ۰/۹۰ یا بیشتر از ۰/۹۰ هستند که با توجه به مقدار قابل‌قبول بالاتر از ۰/۹۰ (سرم^{۴۷}، ۲۰۲۵)، مقادیر آن‌ها قابل‌قبول ارزیابی می‌شود. همچنین مقدار شاخص RMSEA (جذر میانگین مجذورات خطای تقریب) ۰/۰۴ بود که طبق نظر سرم (۲۰۲۵) قابل‌قبول است.

در راستای ارزیابی ساختار مفهومی مقیاس الگوی تعاملی زوجین (CIPS)، سه مدل رقیب تحلیل عاملی تأییدی مورد آزمون قرار گرفت:

۱. مدل صفر (استقلال): فرض می‌کند آیتم‌ها کاملاً مستقل از یکدیگر هستند. شاخص‌های برازش این مدل بسیار ضعیف بود و صرفاً جهت مقایسه استفاده شد.

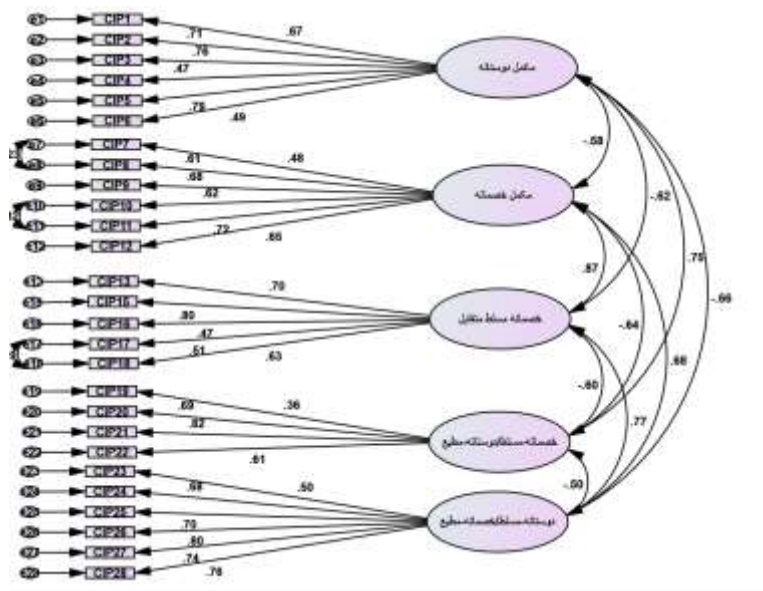
۲. مدل پنج‌وجهی مرتبه اول: شامل ۲۸ آیتم و پنج عامل مشخص (FC، HC، MHD، FDHS، HDFS) است. این مدل دارای برازش عالی بوده و تمامی بارهای عاملی معنادار بودند.

۳. مدل مرتبه دوم: پنج عامل اول مرتبه به‌عنوان شاخص‌های یک عامل سطح بالاتر مدل‌سازی شدند. این مدل نیز برازش خوبی داشت ولی نسبت به مدل مرتبه اول ضعیف‌تر بود.

۶. شاخص‌های برازش سه مدل CFA

SRMR	TLI	CFI	RMSEA	χ^2/df	مدل CFI
—	—	—	۰/۱۶۸	—	مدل صفر (استقلال)
۰/۰۴	۰/۹۴	۰/۹۵	۰/۰۴۲	۱/۸۶	مدل پنج وجهی مرتبه اول
۰/۰۵	۰/۹۱	۰/۹۰	۰/۰۵۵	۲/۱۳	مدل مرتبه دوم

جدول ۶ شاخص‌های برازش سه مدل رقیب تحلیل عاملی را نشان می‌دهد، RMSEA کم‌تر از ۰/۰۶ و CFI ۰/۹۵ نشانگر برازش عالی مدل پنج‌وجهی مرتبه اول است. مدل مرتبه دوم نیز در محدوده قابل‌قبول قرار دارد ولی نسبت به مدل اول ضعیف‌تر است؛ بنابراین مدل پنج‌وجهی مرتبه اول به‌عنوان ساختار نهایی انتخاب شد. تحلیل مدل‌های رقیب ساختاری نشان داد که مدل پنج‌وجهی مرتبه اول دارای شاخص‌های برازش مطلوب‌تری نسبت به سایر مدل‌ها است و می‌تواند ساختار مفهومی ابزار را به‌شکل مناسبی در جامعه ایرانی نمایان سازد. اگرچه مدل مرتبه دوم نیز برازش مناسبی داشت، اما به‌دلیل افت نسبی شاخص‌ها، مدل مرتبه اول به‌عنوان مدل نهایی انتخاب و در ادامه تحلیل‌ها استفاده شد.

نمودار ۱. نمای تصویری مدل اصلاح‌شده

با توجه به نمودار ۱. ضرایب رگرسیون گویه‌های مقیاس الگوی تعاملی زوجین در تشکیل خرده مقیاس‌ها از مقدار ۰/۳۰ بالاتر است که در سطح ۰/۰۰۱ معنی‌دار بودند ($p < ۰/۰۰۱$).

جدول ۷. بارهای عاملی، خطای استاندارد و مقدار بحرانی گویه‌های مقیاس الگوی تعاملی زوجین

گویه	محتوای گویه	بار عاملی غیراستاندارد د	بار عاملی استاندارد	خطای استاندارد	مقدار بحرانی
۱	هنگامی که (آ) فعالانه مشکلی را حل می‌کند، (ب) نیز مسئولیتش را بر عهده می‌گیرد.	۰/۸۳۷	۰/۶۷	۰/۰۵۷	۱۴/۶۶
۲	هنگامی که (آ)، حال خوب خود یا خبر خوبی را بیان می‌کند، (ب) علاقه زیادی به گوش دادن به حرف‌های او دارد.	۰/۸۳	۰/۷۱	۰/۰۵	۱۵/۷۸
۳	هنگامی که (آ) به عقاید و احساسات (ب) گوش می‌دهد، (ب) نیز فعالانه‌تر با (آ) ارتباط برقرار می‌کند.	۰/۹۴	۰/۷۶	۰/۰۶	۱۷/۰۱
۴	زمانی که (آ)، رفتاری حاکی از درک و پذیرش اعمال یا افکار (ب) را نشان می‌دهد، (ب) بیشتر در مورد افکار و احساسات درونی خود صحبت می‌کند.	۰/۶۰	۰/۴۷	۰/۰۶	۱۰/۰۸
۵	هنگامی که (آ) به دنبال دریافت حمایت از (ب) است، (ب) با صبر و حوصله به عقاید (آ) گوش می‌دهد.	۱/۰۰۰	۰/۷۹		
۶	هنگامی که (آ) بیش از اندازه بر اعمال یا افکار خود پافشاری نمی‌کند، (ب) تمایل بیشتری از خود برای همکاری با (آ) جهت یافتن راه حل نشان می‌دهد.	۰/۶۰	۰/۴۹	۰/۰۶	۱۰/۵۱
۷	وقتی (آ) به (ب) دستور می‌دهد که "چه باید بکند"، (ب) وانمود می‌کند که نشنیده است.	۰/۶۵	۰/۴۸	۰/۰۷	۹/۵
۸	وقتی (آ)، (ب) را سرزنش می‌کند، (ب) انکار خواهد کرد که این مشکل آنها باشد.	۰/۸۳	۰/۶۱	۰/۰۷	۱۲/۰۸
۹	هنگامی که (آ) به (ب) اعتراض می‌کند، (ب) از برقراری ارتباط با (آ) امتناع می‌کند	۰/۹۷	۰/۶۸	۰/۰۷	۱۳/۴۲
۱۰	وقتی (آ) خشم خود را نشان می‌دهد، (ب) همچنان بر نظرات خود پافشاری می‌کند.	۰/۹۰	۰/۶۲	۰/۰۶	۱۴/۹۰
۱۱	حتی اگر (آ) ناراضی به نظر برسد، (ب) همچنان بر اعمال یا افکار خود پافشاری می‌کند.	۱/۰۰۰	۰/۷۲		
۱۲	وقتی (آ) دیگر نمی‌خواهد درباره موضوعی بحث کند، (ب) همچنان بر نظر (آ) در مورد آن موضوع پافشاری می‌کند.	۰/۹۲	۰/۶۵	۰/۰۷	۱۲/۹۴
۱۳	وقتی (آ) به (ب) می‌گوید "تو باید به من گوش بدهی"، (ب) چیزی شبیه به "قطعاً به تو گوش نمی‌دهم" می‌گوید.	۰/۷۷	۰/۷۰	۰/۰۵	۱۲/۲۸
۱۵	وقتی (آ) برای (ب) سخنرانی می‌کند، (ب) چیزی مانند "همه‌ی حرف‌هایت تو خالی است" به او می‌گوید.	۱/۰۰۰	۰/۸۰		
۱۶	وقتی (آ) برای (ب) سخنرانی می‌کند، (ب) مغرورانه به (آ) نگاه می‌کند.	۰/۵۵	۰/۴۸	۰/۰۶	۱۰/۰۴
۱۷	زمانی که (آ) از (ب) انتقاد می‌کند، (ب) نیز همین کار را با (آ) می‌کند.	۰/۶۵	۰/۵۱	۰/۰۶	۱۰/۷۰
۱۸	وقتی (آ) از (ب) انتقاد می‌کند، (ب) چیزی مانند "تو خیلی بی ملاحظه صحبت می‌کنی، چرا خودت آن را امتحان نمی‌کنی" می‌گوید.	۰/۷۶	۰/۶۳	۰/۰۶	۱۳/۶۳
۱۹	هنگامی که (آ) قاطعانه رفتار می‌کند، (ب) تمایل به تسلیم شدن و سازش به شیوه‌ای مشارکتی دارد.	۰/۴۲	۰/۳۶	۰/۰۶	۷/۲۵
۲۰	وقتی (آ) در مورد نحوه خوب بودن یک فرد یا انجام درست کارها، صحبت می‌کند، (ب) با دقت گوش می‌دهد.	۰/۸۰	۰/۶۹	۰/۰۶	۱۴/۳۴
۲۱	وقتی (آ) از (ب) انتقاد می‌کند، (ب) اشتباه خود را می‌پذیرد و مسئولیتش را قبول می‌کند.	۱/۰۰۰	۰/۸۲		
۲۲	وقتی (آ) از (ب) می‌پرسد "چطور توانستی این کار را انجام دهی؟" (ب) اعتراف خواهد کرد که اشتباه کرده است.	۰/۷۱	۰/۶۱	۰/۰۶	۱۲/۷۵
۲۳	وقتی (آ) افکار یا احساسات خود را برای (ب) بیان می‌کند، (ب) معمولاً چیزی نمی‌گوید.	۰/۶۸	۰/۵۰	۰/۰۶	۱۰/۸۲
۲۴	وقتی (آ) می‌خواهد با (ب) ارتباط برقرار کند، (ب) معمولاً موضوع را عوض می‌کند.	۰/۸۸	۰/۶۸	۰/۰۶	۱۵/۳۵
۲۵	وقتی (آ) به (ب) خبر خوبی می‌دهد، (ب) همچنان بر روی کار خود تمرکز می‌ماند.	۰/۸۶	۰/۷۰	۰/۰۵	۱۵/۹۱
۲۶	وقتی (آ) می‌خواهد با (ب) صحبت کند، (ب) معمولاً پاسخ نمی‌دهد.	۱/۰۰۰	۰/۸۰		
۲۷	زمانی که (آ) و (ب) افکار و احساسات خود را برای هم بیان می‌کنند، (ب) از بحث در مورد موضوع مورد نظر اجتناب می‌کند.	۰/۹۷	۰/۷۴	۰/۰۶	۱۶/۹۸
۲۸	هنگامی که (آ) می‌خواهد مشکلی را با کمک (ب) حل کند، (ب) معمولاً وانمود می‌کند که آن را نشنیده است.	۰/۹۳	۰/۷۶	۰/۰۵	۱۷/۶۵

جدول ۷ بارهای عاملی گویه‌های مقیاس الگوی تعاملی زوجین را نشان می‌دهد. تمامی ضرایب مثبت و معنادار (مقدار بحرانی بیشتر از ۲/۵۸) و مقدار سطح معناداری برای همه‌ی گویه‌ها $P < 0/001$ به‌دست‌آمده است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی روایی و پایایی نسخه فارسی پرسش‌نامه الگوی تعاملی زوجین در نمونه‌ای از افراد متاهل شهرستان هلیلان بود. این پژوهش فراتر از یک اعتبارسنجی صرف، نمایانگر تلاشی موفق برای بومی‌سازی یکی از ابزارهای کلیدی در حوزه تعاملات زوجین (CIPS) در بافت فرهنگی ایران به‌شمار می‌آید. یافته‌ها نشان داد که ساختار پنج‌بعدی ابزار، باوجود طراحی اولیه در جامعه‌ای با زمینه فرهنگی متفاوت (چین)، با کم‌ترین تغییر (حذف یک آیتم با بار عاملی بسیار پایین) توانست در جامعه ایرانی روایی و پایایی بالایی نشان دهد. این نتایج، ضمن تایید قابلیت انطباق بین فرهنگی پرسش‌نامه، بیانگر اشتراکات بنیادین در ساختار روان‌شناختی تعاملات زوجین در فرهنگ‌های جمع‌گرا است.

در بررسی روایی سازه و ساختار عاملی ابزار، تحلیل عاملی مرتبه اول انجام شد که نتایج آن، وجود پنج عمل متمایز و برازش مطلوب مدل را تایید کرد. این پنج عامل شامل: الگوی تعاملی مکمل دوستانه، مکمل خصمانه، خصمانه - مسلط متقابل، خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع و دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع بودند. یافته‌های به‌دست‌آمده با نتایج پژوهش فانگ و همکاران (۲۰۲۴) که بر روی ۶۶۵ فرد متاهل انجام شد، همخوان بود. در فرایند تحلیل عاملی تاییدی، گویه شماره ۱۴ به‌دلیل بار عاملی کمتر از ۰/۳۰ حذف شد. همچنین، به‌منظور بهبود شاخص‌های برازش مدل، برخی مسیرهای کواریانس میان خطاهای آیتم‌ها ترسیم گردید، لازم به ذکر است که این اصلاحات نه‌تنها مبتنی بر پیشنهادات نرم‌افزار، بلکه بر اساس تشابه محتوایی و منطق نظری انجام‌شده‌اند؛ به‌گونه‌ای که ضمن ارتقای شاخص‌های برازش، انسجام و تفسیرپذیری ساختار عاملی نیز حفظ گردید.

در بررسی روایی همگرا و همزمان پرسش‌نامه، ضریب همبستگی بین عامل‌های مکمل دوستانه و خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع با خرده مقیاس‌های رضایت، تعهد، صمیمیت، اعتماد، شور و هیجان جنسی، و عشق (از پرسش‌نامه کیفیت رابطه) و عامل الگوی ارتباط سازنده متقابل (از پرسش‌نامه الگوهای ارتباطی)، مثبت و معنادار و ضریب همبستگی بین الگوهای مکمل خصمانه، خصمانه - مسلط متقابل و دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع با خرده مقیاس الگوی ارتباط اجتنابی متقابل و ارتباط توقع / کناره‌گیری و بی‌ثباتی ازدواج مثبت و معنادار به دست آمد که نشان‌گر روایی همگرای مطلوب پرسش‌نامه بود. این یافته‌ها با نتایج پژوهش فانگ و همکاران (۲۰۲۴) همخوان بود. در ادامه، به‌منظور بررسی روایی واگرا و همزمان، ضریب همبستگی عامل‌های مکمل دوستانه و خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع با خرده مقیاس‌های ارتباط اجتنابی متقابل و ارتباط توقع / کناره‌گیری و بی‌ثباتی ازدواج منفی و معنادار و میزان همبستگی بین الگوهای مکمل خصمانه، خصمانه - مسلط متقابل و دوستانه - مسلط / خصمانه - مطیع با تمامی خرده مقیاس‌های پرسش‌نامه کیفیت رابطه و الگوی ارتباط سازنده متقابل، منفی و معنادار شد. که این یافته‌ها نیز مؤید روایی واگرا و همزمان پرسش‌نامه بودند. نتایج به‌دست‌آمده با پژوهش فانگ و همکاران (۲۰۲۴) همسو بود. در حوزه پایایی، پایایی مبتنی بر

همسانی درونی و به‌روش ضریب الفای کرونباخ و ضریب امگا مک‌دونالد برای ابعاد مختلف پرسش‌نامه نشانگر ضرایب مطلوب و قابل‌قبول بود. سطوح بالای آلفا کرونباخ بیانگر همبستگی درونی بالای میان‌گویه‌ها و در نتیجه، ثبات و انسجام درونی مناسب ابزار اندازه‌گیری می‌باشد.

بر اساس یافته‌های این پژوهش، می‌توان اظهار داشت که مقیاس مورد بررسی قابلیت کاربرد در زمینه‌های درمانی و پژوهشی مرتبط با روابط زناشویی را داراست. در این پژوهش، از یک سو، الگوهای مکمل دوستانه و مکمل خصمانه هر یک با مولفه‌های رضایت، صمیمیت، تعهد، اعتماد، عشق، شور جنسی و الگوهای ارتباطی سازنده، اجتنابی و کناره‌گیری / توقع، بی‌ثباتی ازدواج رابطه‌ای معنادار داشتند و از سوی دیگر، نتایج با پیشینه نظری و تجربی موجود نیز هم‌راستا است؛ به‌گونه‌ای که پژوهشگران بر اهمیت الگوهای مکمل در تعاملات زناشویی تأکید کرده‌اند (شیمشاک، تورسون، پیتز، جیمیسون^{۴۸}، ۲۰۲۵)؛ بنابراین، مطابق با نظریه بین‌فردی کارسون (۱۹۶۹)، تعامل دوستانه از سوی یکی از زوجین، معمولاً منجر به دریافت پاسخ دوستانه از سوی همسر می‌شود، درحالی‌که رفتار خصمانه به احتمال زیاد با واکنشی خصمانه مواجه خواهد شد (اولیول، سیپلاک^{۴۹}، ۲۰۲۴).

افراد تمایل دارند که این الگوهای تعاملی‌شان را در طول رابطه حفظ کنند، از این‌رو، تقویت الگوی مکمل دوستانه در رابطه می‌تواند رضایت زناشویی و کیفیت بالاتر رابطه را به‌همراه داشته‌باشد و بالعکس تداوم الگوهای خصمانه موجب کاهش صمیمیت، رضایت، اعتماد، تعهد، شور جنسی، عشق می‌گردد. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، الگوهای خصمانه مکمل، خصمانه مسلط متقابل و دوستانه - مسلط (که اغلب منجر به پاسخ خصمانه - مطیع از سوی همسر می‌شود) با رضایت زناشویی رابطه منفی و با بی‌ثباتی ازدواج رابطه مثبت دارند. این الگوها در بلندمدت می‌توانند منجر به خشم مزمن و کناره‌گیری عاطفی، کاهش احترام متقابل و در نهایت طلاق شود. (فاضلی مهرآبادی، نجاری فروشانی و مهرگان، ۱۴۰۳). در تایید این یافته‌ها، نتایج یک مصاحبه کیفی با گروهی از زوجین نیز نشان داد که الگوی ارتباطی ناسالم، از عوامل زمینه‌ساز فروپاشی رابطه زناشویی محسوب می‌شود (ارسیاد و جعفر، ۲۰۲۵).

از سوی دیگر الگوی خصمانه - مسلط / دوستانه - مطیع که بر اساس زمینه‌ی فرهنگی طراحی شده بود، در جامعه ایرانی نیز از روایی مناسبی برخوردار بوده و با شاخص‌های کیفیت رابطه، الگوی ارتباط سازنده رابطه مثبت و معناداری داشت. در فرهنگ‌های جمع‌گرا مانند ایران و چین، ویژگی‌هایی مانند فداکاری، ایثار و گذشت از جایگاه والایی برخوردارند (هارتانتو و همکاران، ۲۰۲۴) درحالی‌که در فرهنگ‌های فردگرا اهداف و خواسته‌های فردی از خواسته‌های دیگران مهم‌تر هستند و آدمی را وامی‌دارد به همه‌چیز با در نظر داشتن خودش فکر کند و خود را بر همه ترجیح دهد (فنگ، ۲۰۲۵) به‌علاوه مطالعات حاکی از آن است که نرخ طلاق در جوامع جمع‌گرا پایین‌تر از جوامع فردگرا است (یاداو^{۵۰}، ۲۰۲۵). به نظر می‌رسد که مردم در جامعه سنتی و جمع‌گرای ایران، از همان دوران کودکی در وجودشان نهادینه شده است که باوجود احساس ناامنی برای ادامه زندگی در کنار همسرشان، باید فردی صبور بوده و در هنگام بروز تعارضات و مشکلات، سازگاری داشته‌باشند یعنی به‌جای واکنش مخرب و منفی، واکنش مثبت و سازنده نشان دهند و صمیمیت میان زوجین را نه فقط یک احساس، بلکه یک وظیفه فرهنگی تلقی می‌کنند (منصوری و همکاران، ۱۳۹۹). بر همین اساس، پاسخ دادن به رفتار

خصمانه یا سلطه‌گرانه یکی از زوجین با واکنشی مطیعانه و دوستانه، امری شایع و قابل‌انتظار است. این سبک تعاملی که در ابتدا متناسب با فرهنگ چینی طراحی شده بود، به واسطه شباهت‌های فرهنگی از جمله تأکید بر اجتناب از تعارض، ارزش‌گذاری بر هماهنگی و جمع‌گرایی، در جامعه ایرانی نیز مورد تأیید و استفاده قرار گرفته است.

در نهایت، بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، می‌توان نسخه فارسی پرسش‌نامه الگوی تعاملی زوجین (۲۰۲۴) را به‌عنوان ابزاری معتبر و قابل‌اعتماد برای سنجش الگوی تعاملی بین همسران در جامعه ایرانی پیشنهاد نمود. به‌کارگیری این مقیاس در پژوهش‌های آتی می‌تواند به درک صحیح‌تر و عمیق‌تری از الگوهای تعاملی زوجین و نقش آن در روابط بین همسران در جامعه ایرانی بینجامد. افزون بر آن، با توجه به اینکه این پرسش‌نامه متناسب با فرهنگ‌های جمع‌گرا طراحی شده و تاکنون کمتر در فضای فرهنگی ایران مورد بررسی قرار گرفته، اجرای آن می‌تواند مسیر جدیدی را برای مطالعات بومی در این حوزه بگشاید. با این حال، پژوهش حاضر با چند محدودیت همراه بود. نخست، نمونه مورد مطالعه به متاهلان شهرستان هلیلان محدود بود؛ از این‌رو، در تعمیم‌یافته‌ها به دیگر مناطق جغرافیایی، به‌ویژه شهرهایی با بافت فرهنگی و اجتماعی متفاوت، باید با احتیاط عمل کرد. پیشنهاد می‌شود مطالعات آتی با نمونه‌ی متنوع‌تری از مناطق مختلف کشور صورت گیرد تا قابلیت تعمیم نتایج افزایش یابد. دوم، ابزارهای مورد استفاده، همگی از نوع خودگزارشی بودند. این امر ممکن است به بروز سوگیری پاسخ‌دهی و تحریف آگاهانه یا ناآگاهانه اطلاعات منجر شود. از این‌رو، پیشنهاد می‌شود در کنار این روش‌های مکمل مانند مصاحبه نیمه ساختاریافته، مشاهده رفتاری و دیگر شاخص‌های بالینی نیز استفاده شود. سوم، این مطالعه، همانند مطالعه اصلی (فانگ و همکاران، ۲۰۲۴) بر روی نمونه‌ای غیر بالینی انجام شد. در نتیجه نمی‌توان به‌طور قاطع از قابلیت کاربرد این ابزار در نمونه‌های بالینی اطمینان حاصل کرد. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی از مشارکت افراد دارای مشکلات زناشویی یا مراجعان به مراکز مشاوره و روان درمانی استفاده شود. در نهایت، یکی دیگر از محدودیت‌های پژوهش، ترسیم مسیرهای کوواریانسی بین برخی خطاهای آیتم‌ها جهت بهبود برازش مدل بود. اگرچه این اقدامات با استناد به شباهت مفهومی و اصول نظری معتبر صورت گرفت، اما چنین مداخلاتی در مدل‌سازی باید با احتیاط انجام شوند. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی با نمونه‌های بزرگ‌تر و تحلیل‌های تأییدی مستقل، اعتبار ساختار عاملی پرسش‌نامه مجدداً مورد بررسی قرار گیرد.

پی‌نوشت‌ها

1. Thornton, G., Willmott, D., Richardson, E., Hudspeth, L
2. Ananchenkova, P, Dobrovolskaya, T Y
3. Bühler, J L, Orth, U
4. Mounkoro, I
5. Arsyad, M, Ja'far, A
6. Herlambang, R S
7. Martire, L. M., Reis, H. T., Felt, J. M., & Huang, Y
8. Hafeez, H. T., Loona, D. M. I., & Nawaz, A
9. Wang, S. and Cheng, C.
10. Siddappa, B, Reddy, R V
11. Kuo, P X
12. Ren, M., Luo, X., Cheng, L., Wu, M., Wang, Y., & Han, X.
13. Fang, X., Chen, Z., Tong, W., Gao, C., Zhang, H., & Li, Q
14. Williamson, H C
15. Akpabio, W, Bulut, E
16. Sahu, N K
17. Christensen, A., & Sullaway, M.
18. Beach, S. R. H., & Arias, I
19. Miller-Day, M., & Jackson, A. W
20. Cazzell, A. R., Rivers, A. S., Sanford, K., & Schnitker, S. A.
21. Körner, R., & Schütz, A
22. Friendly Complementary
23. Hostile Complementary
24. Mutual Hostile-Dominant
25. Friendly-Dominant Eliciting Hostile-Submissive
26. Hartanto, A., Sim, L., Lee, D., Majeed, N. M., & Yong, J. C
27. Hostile-Dominant/Friendly-Submissive
28. Omoboye, M., Emmanuella Eneh, N., Titor-Addingi, C.
29. Stewart, J., & Kellas, J
30. Ahsan, S., & Hanif, R.
31. Haris, F., & Kumar, A
32. Karney, B. R., & Bradbury, T. N.
33. Couple Interaction Pattern Scale
34. Perceived Relationship Quality. Components
35. Fletcher, Simpson, & Thomas,
36. Communication Patterns Questionnaire
37. Marital Instability Index
38. Edwards J N, Johnson D R, Booth A
39. Confirmatory factor analysis
40. Maximum Likelihood Estimation
41. Husain, Samsudin, & Ayub
42. Chi-square/Degree of freedom
43. Uluyol, F, Özen-Çıplak, A
44. Adjusted Goodness of Fit Index
45. Goodness of Fit Index
46. Incremental Fit Index
47. Tucker-Lewis Index
48. Comparative Fit Index
49. K, Serem
50. Shimshock, C. J., Thorson, K. R., Peters, B. J., & Jamieson, J. P

منابع

- Ahrari, A., Miri, M., Ramezani, A. A., Dastjerdi, R., & Hosseini, T. (2020). Efficacy Of Communication Skills Training In Marital Disturbance. *Journal Of Research & Health*, 10(6), 351–358. <https://doi.org/10.32598/JRH.10.6.1547>[In Persian]
- Ahsan, S., & Hanif, R. (2020). The Role Of Communication Patterns In Enhancing The Quality Of Marriage In Psychosocial Explorations Of Gender In Society. Cambridge Scholars Publishing.[In Persian]
- Akpabio, W, Bulut, E (2025). Physifi: Wifi Sensing For Monitoring Therapeutic Robotic Systems. 2025 Ieee International Conference On Pervasive Computing And Communications Workshops And Other Affiliated Events (Percom Workshops), 519-524. <https://doi.org/10.1109/PerComWorkshops65533.2025.00118>

- Ananchenkova, P, Dobrovolskaya, T Y (2025). Marriage As A Factor Of Healthy And Active Longevity In The Context Of Demographic Aging Of The Population. *Теория И Практика Общественного Развития*. <https://doi.org/10.24158/tipor.2025.3.4>
- Arsyad, M, Ja'far, A (2025). Penyebab Kasus Cerai Gugat. Al-Sulthaniyah. <https://doi.org/10.37567/al-sulthaniyah.v14i2.3331>
- Barbara G. Tabachnick, Linda S. Fidell. (2013). Using Multivariate Statistics. Pearson Education
- Bühler, J L, Orth, U (2025). Terminal Decline Of Satisfaction In Romantic Relationships: Evidence From Four Longitudinal Studies. *Journal Of Personality And Social Psychology*. <https://doi.org/10.1037/pspp0000551>
- Carson, R. C. (1969). Interaction Concepts Of Personality. Routledge.
- Cazzell, A. R., Rivers, A. S., Sanford, K., & Schnitker, S. A. (2022). Positive Exchanges Buffer Negative Exchanges: Associations With Marital Satisfaction Among U.S. Mixed-Sex Couples. *Journal Of Family Psychology*, 36(7), 1050–1060. <https://doi.org/10.1037/fam0000963>
- Christensen, A., & Sullaway, M. (1984). Communication Patterns Questionnaire [Database Record]. *Apa Psyc-tests*. <https://doi.org/10.1037/t02529-000>
- Fang, X., Chen, Z., Tong, W., Gao, C., Zhang, H., & Li, Q. (2024). Development And Psychometric Properties Of The Couple Interaction Pattern Scale. *Journal Of Marital And Family Therapy*, 50, 175–201. <https://doi.org/10.1111/jmft.12679>
- Fazeli Mehrabadi A, Najary Forushani S, Mehregan M. Analyzing Communication Patterns Of Couples On The Verge Of Separation. *Rbs* 2024; 21 (4) :637-651
Url: <http://rbs.mui.ac.ir/article-1-1669-fa.html> [In Persian]
- Feng, C (2025). Analysis Of The Differences And Formation Paths Of Individual Achievement Motivation Under Different Cultural Backgrounds. *International Scientific Technical And Economic Research*. <https://doi.org/10.71451/istaer2524>
- Fletcher, G. J., Simpson, J. A., & Thomas, G. (2000). The Measurement Of Perceived Relationship Quality Components: A Confirmatory Factor Analytic Approach. *Personality And Social Psychology Bulletin*. 26, 340-354. <https://doi.org/10.1177/0146167200265007>
- Hafeez, H. T., Loona, D. M. I., & Nawaz, A. (2024). Impact Of Communication Patterns And Relationship Dissatisfaction On Emotional Distress Among Married Individuals. *Foundation University Journal Of Psychology*, 8(2), 31–41.
- Haris, F., & Kumar, A. (2018). Marital Satisfaction And Communication Skills Among Married Couples.
- Farooqi, S. R. (2014). The Construct Of Relationship Quality. *Journal Of Relationships Research*, 5. <https://doi.org/10.1017/jrr.2014.2>
- Hartanto, A., Sim, L., Lee, D., Majeed, N. M., & Yong, J. C. (2024). Cultural Contexts Differentially Shape Parents' Loneliness And Wellbeing During The Empty Nest Period. *Communications Psychology*, 2(1), 105. <https://doi.org/10.1038/s44271-024-00156-8>
- Herlambang, R S (2024). The Influential Factors Of Marital Endurance: A Systematic Literature Review. *Asian Journal Of Healthy And Science*. <https://doi.org/10.58631/ajhs.v3i6.106>
- Husain, Haslinda & Samsudin, Shamsulariffin & Ayub, Ahmad. (2025). Exploratory Factor Analysis For Measuring Instrument Of Sports Involvement On Psychological Resilience Among Boarding School Students In Malaysia. *International Journal Of Research And Innovation In Social Science*. ix. 4237-4244. 10.47772/Ijriss.2025.9010330.
- Ghasemi Sheykhtabaghi, A. And Zadehmohamadi, A. (2024). The Prediction Of Marital Instability Based On The Dark Triad Of Personality And Couples' Communication Patterns In Married People. *Journal Of Family Research*, 20(1), 63-82. Doi: 10.48308/Jfr.20.1.63

- Gottman, J. M., & Notarius, C. I. (2000). Decade Review: Observing Marital Interaction. *Journal Of Marriage And Family*, 62(4), 927–947. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.00927.x>
- Jamaligandomani, S., Taebi, M., Mirghiasi, A. R., & Nilforoushan, P. (2022). Association Between Infertility Factors And Perceived Relationship Quality In Infertile Couples. *Journal Of Education And Health Promotion*, 11, 360. https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_428_21
- K, S C (2025). Relative Effectiveness Of Monetary-Fiscal Policy Coordination On Fiscal Deficit Management In Kenya: A Structural Equation Modeling Approach. *Journal Of Business And Econometrics Studies*. <https://doi.org/10.61440/jbes.2025.v2.67>
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2020). Research On Marital Satisfaction And Stability In The 2010s: Challenging Conventional Wisdom. *Journal Of Marriage And Family*, 82(1), 100–116. <https://doi.org/10.1111/jomf.12635>
- Kline, R.B. (2010). *Principle And Practice Of Structure Equation Modeling*, Ny: Guilford Press
- Kumar, R (2025). Observation Method: Role In Data Collection Types Advantages And Disadvantages. *Shodhpatra: International Journal Of Science And Humanities*. <https://doi.org/10.70558/spijsh.2025.v2.i6.45215>
- Körner, R., & Schütz, A. (2021). Power In Romantic Relationships: How Positional And Experienced Power Are Associated With Relationship Quality. *Journal Of Social And Personal Relationships*, 38(9), 2653–2677. <https://doi.org/10.1177/02654075211017670>
- Kuo, P X Et Al. (2024). Dyadic Associations Between Marital Satisfaction And Coparenting Quality: Gender Differences And The Moderating Role Of Caregiving Identity. *Frontiers In Sociology*, 9. <https://doi.org/10.3389/fsoc.2024.1422404>
- Martire, L. M., Reis, H. T., Felt, J. M., & Huang, Y. (2025). Relationship Closeness In The Context Of Chronic Pain: Daily Benefits And Challenges For Partners. *Health Psychology : Official Journal Of The Division Of Health Psychology, American Psychological Association*, 10.1037/Hea0001481. Advance Online Publication. <https://doi.org/10.1037/hea0001481>
- Miller-Day, M., & Jackson, A. W. (2012). The Convergence Communication Scale: Development And Evaluation Of An Assessment Of Interpersonal Submission. *Journal Of Social And Personal Relationships*, 29(8), 1036–1057. <https://doi.org/10.1177/0265407512443617>
- Moblian, A. , Dayarian, M. And Yousefi, Z. (2021). Prediction Of Marital Relationship Quality Based On Personality Factors, Glasser's Basic Needs And Self- Acceptance. *Applied Psychology*, 15(4), 232-207. Doi: 10.52547/Apsy.2021.216020.0 [In Persian]
- Mounkoro, I (2024). Entre Pressions Economiques Et Attentes Sociales : Analyse Des Causes Du Divorce A Bamako. *Notes De L'enseignant-Chercheur*. <https://doi.org/10.71140/necus.41001>
- Nilforooshan, P., Ahmadi, A., Fatehizadeh, M., Reza Abedi, M., & Ghasemi, V. (2014). The Simultaneous Effects Of General Factor Of Personality And Attachment Dimensions On Marital Quality. *Family Counseling And Psychotherapy*, 4(3), 473-507. https://Fcp.Uok.Ac.Ir/Article_9679.Html [In Persian]
- Omoboye, M., Emmanuella Eneh, N., Titor-Addingi, C. (2024). Communication Patterns And Marital Satisfaction: A Review Of English Language Discourse In Family Counseling. *World Journal Of Advanced Research And Reviews*. <https://doi.org/10.30574/wjarr.2024.21.2.0634>
- Ren, M., Luo, X., Cheng, L., Wu, M., Wang, Y., & Han, X. (2025). Actor And Partner Effects Of Coparenting On Marital Quality: Mediating Role Of Marital Attachment. *Family Relations: An Interdisciplinary Journal Of Applied Family Studies*. Advance Online Publication. <https://doi.org/10.1111/fare.13169>
- Sahu, N K Et Al. (2025). Anxietyfacetrack: A Smartphone-Based Non-Intrusive Approach For Detecting Social Anxiety Using Facial Features. *Arxiv*, Abs/2502.16106. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2502.16106>

- Samadzadeh, M., Shaieri, M. R., & Javidi, N. (2013). Communication Patterns Questionnaire: The Reliability And Validity. *Family Counseling And Psychotherapy*, 3(1), 124-150. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.22516654.1392.3.1.7.9>. [In Persian]
- Shimshock, C. J., Thorson, K. R., Peters, B. J., & Jamieson, J. P. (2025). Behavioral Variability In Physiological Synchrony During Future-Based Conversations Between Romantic Partners. *Emotion (Washington, D.C.)*, 25(1), 186–197. <https://doi.org/10.1037/emo0001437>
- Siddappa, B, Reddy, R V (2025). The Influence Of Self-Esteem On Marital Satisfaction Among Indian Couples. *Gurukul International Multidisciplinary Research Journal*. <https://doi.org/10.69758/gimrj/2501i01s01v13p0009>
- Solgi Z, Rezaei R, Mirzaei S. The Mediating Role Of Couples' Communication Patterns In The Relationship Between Love Styles And Marital Commitment. *Fpj* 2020; 5 (2) :141-160. [doi/20.1001.1.24234869.1398.5.2.4.3](https://doi.org/10.24234869.1398.5.2.4.3) [In Persian]
- Sotoudeh Navroodi, S. O. , Ershad Tawana, S. , Pooragha Roodbardeh, F. And Farokhi, N. (2024). The Effectiveness Of Emotion –Focused Couple On Marital Harmony And Communication Patterns In Incompatible Couples. *Journal Of Behavior Modification Studies*, 1(2), 41-52..[In Persian]
- Stewart, J., & Koenig Kellas, J. (2020). Co-Constructing Uniqueness: An Interpersonal Process Promoting Dialogue. *Atlantic Journal Of Communication*, 28(1), 5-21. <https://doi.org/10.1080/15456870.2020.1684289>
- Sullaway, M., & Christensen, A. (1983). Assessment Of Dysfunctional Interaction Patterns In Couples. *Journal Of Marriage And The Family*, 45(3), 653–660. <https://doi.org/10.2307/351670>
- Thornton, G., Willmott, D., Richardson, E., Hudspith, L. (2023). Examining The Immediate And Enduring Psychological Impact Of Street Harassment On Women's Mental Health. *Mental Health And Social Inclusion*, 15, 22-245. <http://dx.doi.org/10.1108/MHSI-07-2023-0080>
- Uluyol, F, Özen-Çıplak, A (2024). Dyadic Relationship Of Adult Attachment Patterns And Interpersonal Schemas In Marital Adjustment: Actor–Partner Effect Model. *Family Relations*. <https://doi.org/10.1111/fare.13002>
- Wang, S. And Cheng, C. (2023) ‘Opportunity Or Exploitation? A Longitudinal Dyadic Analysis Of Flexible Working Arrangements And Gender Household Labor Inequality’, *Social Forces*, 102(4), Pp. 1446–1466. Available At: <https://doi.org/10.1093/sf/soad125>
- Williamson, H C, Chen, P (2025). Current Theories And Epistemologies Of Couple Communication Center White American Modes Of Interaction. *Social And Personality Psychology Compass*. <https://doi.org/10.1111/spc3.70040>
- Yadav, A K (2025). The Effect Of Cultural Orientation On Bargaining Behaviour. *International Journal Of Scientific Research In Engineering And Management*. <https://doi.org/10.55041/ijssrem49104>
- Yaripour A. [The Effect Of Family Counseling Interventions On The Divorce Rate In The Courts Of Qom Province]. Master Thesis, Islamic Azad University, Roodehen Branch; 2011. <https://riau.ac.ir/fa/page/105>
-